

Pedagógiai Program

Óbudai Gyermekvilág Óvoda

Budapest,
1031. Vitorla utca 6.
1031. Kanóc utca 3.
1031. Arató E. tér 2.

Dr. Csányi-Vékesné Tóth Judit
óvodavezető

Budapest, 2021. augusztus 1.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
Bevezető.....	3
Környezetünk.....	3
Működési feltételeink.....	3
Munkatársaink.....	4
Óvodánk tárgyi eszközei.....	5
Pedagógiai állásfoglalásunk.....	6
Hagyományaink.....	6
Jövőképünk.....	6
Óvodánk nevelési célja.....	7
Testi nevelés-gondozás.....	7
Az egészséges életmód alakítása.....	7
Érzelmi, erkölcsi, és értékorientált közösségi nevelés.....	8
Szocializáció.....	8
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelésmegvalósítása.....	9
Az anyanyelvi nevelés.....	10
Szervezeti és időkeretek.....	10
A csoportszervezés elvei.....	10
A beszoktatás rendje.....	10
Óvodába lépés feltételei.....	11
Óvodánk napirendje.....	11
Heti rend.....	11
A nevelési év rendje.....	12
Ünnepeink.....	12
Projektek.....	14
Pedagógiai tervezés és dokumentáció.....	15
Az óvodai élet tevékenységei: a játék, a tanulás, a munka.....	15
A játék.....	15
A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	16
A munka jellegű tevékenységek.....	17
A külső világ tevékeny megismerése.....	18
A környezet védelmére nevelés.....	19
Mozgás.....	19
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	20
Verselés, mesélés.....	21
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	22
Az iskolaérettségről.....	23
Gyermekvédelem, és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az óvodában.....	24
Az óvoda kapcsolatai.....	26
Jegyzetek.....	27
Felhasznált irodalom.....	27

Bevezető

Pedagógiai programunk ötvözi a Kanóc és a Vitorla óvodák előző, önálló pedagógiai programjait. Intézményeink 2000 augusztusában kerültek összevonásra. Nevelőtestületünk ekkor úgy döntött, hogy a pedagógiai programokat, - mivel azok között sok a hasonlóság, és bizonyos területeken jól kiegészítik egymást, - egységes szerkezetbe illeszti. 2006-ban, az Arató Emil téri épület megnyitása után szembesültünk azzal, hogy programunk további átdolgozásra szorul. Az elmúlt esztendőben nevelőtestületünk jelentősen bővült, egy része kicserélődött, a pedagógusok összetétele és képzettsége megváltozott. Pedagógiai szemléletünk és tudásunk az elmúlt 5 évben sokat gazdagodott. Ez a program a jelenlegi pedagógiai tudásunkat és gyakorlatunkat rögzíti.

Eredeti programjaink az Országos Közoktatási Intézet minősített óvodai programjai közül a Tevékenység központú, a magyarországi Montessori program, a Waldorf-óvodai program, és az Óvodai nevelés Freinet-elemekkel című programok bizonyos részeinek, valamint hazai és külföldi óvodai tapasztalataink felhasználásával készültek. A jelenlegi programban megőriztük az előző program értékeit, és a mindennapi gyakorlat pontos rögzítésére törekedtünk. 2010-től új elemként a projekt módszert vezettük be.

A Pedagógiai Programunkat 2018. decemberében módosítottuk a 137/2018. (VII. 25.) Kormányrendelet változásai miatt. 2021 augusztusi módosítás oka a vezetőváltás volt. A programban érdemi változtatás a név módosításon kívül nem történt.

Környezetünk

Óvodánk 3 épülete Budapest III. kerületében, a Római úti lakótelepen helyezkedik el. Környezetünkben lakótelepi lakások, lakóparkok és családi házas övezet van. Közel a Duna, ahol főként nyáron - amikor az üdülők benépesülnek - egyre nagyobb a sportélet.

A körzetünkben élő családok felnőtt tagjai többnyire diplomások, szellemi foglalkozásúak, illetve vállalkozók. Mivel a lakótelepen csak öröklakások vannak, és a római part telekárjai magasak, a hozzánk járó családok anyagi helyzete a magyar átlagjövedelem felett van. Sokan bérakásban élnek. Az új lakóparkok átadása miatt a lakótelepen az óvodáskorú gyermeklétszám stagnál, évente száz új jelentkezőre számíthatunk. Az elköltöző családok gyermekeiket visszahordják intézményünkbe. Az óvodánkba érkező gyermekek zöme jó szociokulturális háttérrel rendelkezik, ismereteik gazdagok, gondozottságuk megfelelő. A szülők fokozott elfoglaltsága miatt a gyermekkel töltött idő sok helyen kevés, egyre több a magatartási problémával érkező gyermek, növekszik a válások száma. A kerületi átlaghoz képest csekély a hátrányos helyzetűek aránya, nemzetiség és kisebbség, külföldről betelepülő, migráns család alig van a lakótelepen.

Működési feltételeink

Óvodánk épületei a nyolcvanas évek végén betonból, illetve könnyűszerkezetből készültek. A Kanóc utcában hat, a Vitorla utcában és az Arató téren 4 csoportszoba van. 2-2 teremhez közös öltöző és mosdó került kialakításra. Mind a három épületben tornaszobát, logopédiai és fejlesztő szobát alakítottunk ki az egyéni és csoportos fejlesztésekhez. A kiszolgáló és egyéb kommunális helyiségek a felnőttek munkájához megfelelőek.

Két udvarunk az átlagosnál nagyobb, egy kisebb a szabványnál. A területek közepén aszfaltborításúak, körben füvesek. Lombosodó fák, bokrok, árnyékvetők és párasítók próbálják a nyári meleget ellensúlyozni. Az udvarokon kellő nagyságú homokozó, ülőpadok és mászóakák vannak. A játékeszközök és telepítésük megfelelnek az előírásoknak.

Az óvoda fenntartója	Budapest III. kerület, Óbuda- Békásmegyér Önkormányzata
OM azonosító	034285
Az óvoda neve	Óbudai Gyermekvilág Óvoda
Az óvoda címe	1031. Budapest, Vitorla utca 6. ' 242-6911 vitorla-o@kszki.obuda.hu
Telephely címe	1031. Budapest, Arató tér 2. '439-0206 arato-o@kszki.obuda.hu
Tagóvoda címe	1031. Budapest, Kanóc utca 3. '242- 6831 kanoc-o@kszki.obuda.hu
Az óvoda csoportjai	Vitorla 4 csoport Kanóc 6 csoport Arató 4 csoport
Csoportonkénti maximális létszám	25 fő
Maximális gyermek létszám	360 fő
Az óvoda nyitvatartása	munkanapokon 6:30 – 18:00 óráig

Óvodánk működését segítik a szülők által 1990-ben létrehozott és 1998. január 1. óta közhasznúként működő alapítványok. A Vitorlában és az Aratóban a *Bóbita Alapítvány*, a Kanócban a *Napsugár Alapítvány* sikeres működése biztosítja a magas színvonalú eszközellátottságot. Az alapítványok bevételeit a szülők rendszeres befizetései, egyéb adományok, az óvodának felajánlott 1%-ok, és a sikeres pályázatok gyarapítják.

Munkatársaink

Óvodánk pedagógiai munkáját és működését az óvodavezető irányítja. Nevelőtestületünk óvodapedagógusokból, pedagógiai asszisztensekből, tagóvoda vezetőből, két gyógypedagógusból, valamint egy pszichológusból áll. Legtöbb csoportunkban 2 óvodapedagógus van a gyermekekkel, akik hetenkénti váltakozással heti váltásban dolgoznak. Van olyan csoport, ahol az állandó délelőtti óvónő mellett, pedagógiai asszisztens dolgozik.

Az egyéni fejlesztést és az integrációt a gyógypedagógusok irányítják.

Pedagógusaink felsőfokú diplomával rendelkeznek, egyéni érdeklődésük és az óvoda szükségletei szerint önképzéseken, tovább- és átképzéseken vesznek részt, szakvizsgáznak, újabb képzéseket szereznek. Jelenlegi testületünk tagjai között többen az óvónői oklevél mellett egyéb diplomát is szereztek: gyógypedagógus, konduktor, közoktatási vezető, drámapedagógus.

A kerületi hálózathoz hozzánk rendelt *logopédusok* hetente több alkalommal foglalkoznak azokkal a gyerekekkel, akiknél beszédhibát, tanulási nehézségeket találtunk. A különös figyelmet igénylő gyermekek ellátásához esetenként külső segítséget kapunk.

Csoportonként egy-egy, szakképzett dajka van 8-16 óráig a gyerekekkel. A gyermekek étkezéséért a konyhai dajkák a felelősek. Óvodánk gazdasági és adminisztrációs ügyeit az *óvodatitkárok* intézik. Az épületek kisebb javítási munkáit és a kertrendezést egy – egy *kertész-karbantartó* látja el.

Pedagógusainktól elvárjuk, hogy szeressék és tiszteljék a gyermekeket, jó empátiás készséggel rendelkezzenek, beszédük és kommunikációjuk modell értékű legyen. A napi munkára tudatosan készüljenek fel, munkájukat folyamatosan elemezzék és értékeljék. Tudjanak csapatban, feladatkultúrában, váltótársukkal és minden dolgozóval együttműködni. A csoportban legyenek nyugodtak és következetesek, alakítsanak ki stabil szokásrendszert. Fogadják el és segítsék a különös bánásmódot igénylő, különböző nemzetiségű gyerekeket. Tiszteljék a családokat, és a szülők világnézetét, tudatosan törekedjenek az őszinte partnerkapcsolatok kialakítására. Tisztelettel beszéljenek az óvoda összes dolgozójával, a nevelőtestület közös álláspontjával azonosuljanak, törekedjenek azok

közvetítésére és betartására. Legyenek igényesek a környezet alakításában, óvják, védjék és gazdagítsák az óvoda kulturális és tárgyi értékeit. Csak igényes alapanyagú, és jó minőségű eszközökkel vegyék körül a gyerekeket. Tiszteljék a természetet, és ennek megóvására neveljenek. Tiszteljék a kulturális örökségeket, és ennek megőrzésére törekedjenek. Ápolják, gazdagítsák ünnepeinket és hagyományainkat, nevelőmunkájuk során mindig igényes művészeti alkotásokat használjanak fel, mutassanak be.

Technikai dolgozóinktól elvárjuk, hogy kedvesen, derűsen fogadják az intézménybe érkezőket. Szeressenek és tiszteljenek valamennyi gyereket, fogadják el a sajátos nevelési igényű óvodásokat. Tartsák tiszteletben a szülők és a családok vallási és származási hovatartozását. Beszédük és magatartásuk megértő és nyugodt legyen, egyaránt tisztelettel beszéljenek a gyerekekkel és a felnőttekkel. Különös gondot fordítsanak a gondozási teendőkre, és azok szeretetteljes elvégzésére. A munkájukat úgy végezzék, hogy az modell értékű legyen. Megfelelő helyzetek és eszközök esetén a gyerekeket vonják be tevékenységükbe. Készítsék elő és tartsák rendben a foglalkozási eszközöket. Ismerjék az óvoda és csoportjuk nevelési programját, az óvodapedagógusok irányításával ügyeljenek a rendre és a tisztaságra. Érezzék önmagukénak a csoportot és az óvodát. Segítsék az ünnepek és hagyományok lebonyolítását. Legyenek büszkék kifogástalan munkájukra. A gyermekekről csak a pedagógusokkal beszéljenek, tartsák be a titoktartási kötelezettséget.

Óvodánk tárgyi eszközei

Óvodánk 14 csoportjában többnyire azonos berendezés van. Beépített szekrények, nyitott játékpalcok, fa asztalok és székek, matracok a délutáni pihenéshez. A bútorok megfelelnek a gyerekek testméreteinek és mozgásigényének, jól tisztíthatóak, egészségesek, színeikben egymással harmonizálnak. A csoportszobák családias légkört sugároznak, elegendő tér van a mozgáshoz.

A csoportokban általában azonos mennyiségű, jó minőségű játék van. Nagy gondot fordítunk arra, hogy eszközeink esztétikusak és tartósak legyenek. Folyamatosan pótoljuk a konstrukciós játékokat, a szerepjáték eszközeit, a készségfejlesztő játékokat. A nyitott polcokon elegendő eszközt biztosítunk ahhoz, hogy kedvük szerint választhassanak játékot a gyerekek. Lehetőség szerint élősarok, terrárium vagy akvárium is van a termekben.

Figyelmet fordítunk arra, hogy a gyerekek lássanak feliratokat, írásjeleket, piktogramokat, szimbólumokat. Gondoskodunk arról, hogy minden csoportban legyen mérőszalag, óra, nagyító, hőmérő. Gondoskodunk arról, hogy minden gyereknek az előtérben elhelyezett saját jellel-névvel ellátott dobozán, legyen feltüntetve saját neve és fényképe.

Az óvoda szertáraiban több jó minőségű mozgásfejlesztő játék van, melyet a csoportok rendszeresen használnak. A foglalkozási anyagok szintén jó minőségű papírok, festékek, ceruzák, ecsetek valamint természetes alapanyagok, fa, nád, gyapjú - amelyeket főként az alapítványok bevételeiből vásárolunk.

Fontosnak tartjuk a jó minőséget, a tartósságot, ezért óvodánk tárgyi környezetét úgy alakítjuk, hogy már az óvodába lépés pillanatától egységes, kulturált és tartós eszközökkel vegyünk körül a gyerekeket. A rossz minőségű eszközök használata közben azt tanulják meg a gyerekek, hogy környezetükre nem kell vigyázni, az csúnya, könnyen tönkremegy, értéktelen és eldobható. Óvodánk dekorációit természetes alapanyagú eszközökből, műalkotásokból, az óvónők és a gyermekek által készített tárgyakkal válogatjuk.

Pedagógusaink munkáját számítógépek, laptopok, tabletek, fénymásolók, és CD lejátszók, kamerák, projektor, fényképezőgépek segítik.

Pedagógiai állásfoglalásunk

**A Gyermekvilág Óvodában
szeretettel, elfogadó környezetben neveljük a gyermekeket;
óvodásaink játékos módon ismerkednek
az őket körülvevő természeti és társadalmi értékekkel.**

Úgy gondoljuk, hogy a gyermek egyszeri és megismételhetetlen lény, aki nap, mint nap rácsodálkozik a világra, meg akarja azt ismerni, és jól akarja magát benne érezni. Ha testi szükségleteit kielégítjük, szeretettel, törődéssel, figyelemmel és türelemmel vesszük őt körül, akkor önmaga akarja birtokba venni, utánozni, megtanulni mindazt, ami körülveszi. A mi feladatunk, hogy optimális lehetőséget biztosítsunk valamennyi gyermek személyes képességeinek kibontakoztatásához.

Azt valljuk, hogy az óvodáskorú gyermekek egy jól működő családban, a szülők-nagyszülők és testvérek szerető környezetében is iskolaéretté válnak. Ha egy gyermek elegendő és meghitt élményt kap otthon, vagy az óvodában, ideje és módja van ezek feldolgozására, részt vehet a mindennapi élet tevékenységeiben, sok mesét hallgat, rajzol és fest, akkor „ahogy az alma a fán” megéri az iskolára. Természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy a családok nem mindegyike képes a támogató együttlétre. Tudjuk azt is, hogy sok gyermek nem az optimális diszpozíciókkal jön a világra. Ezért azokat a gyermekeket, akiknek egyéni, hátránycsökkentő fejlesztésre van szüksége, speciális nevelő hatásokkal, személyre szabott fejlesztő eljárásokkal várjuk az óvodában. Őket segíti a fejlesztő pedagógus, a logopédus és a pszichológus. Azokkal a gyermekekkel, akiknél valamelyik képességterületen különös tehetséget feltételezünk, szintén kiemelten foglalkozunk.

Nem gondoljuk, hogy a gyermek, mint a fű nő; de azt sem, hogy részképesség hiányos lény, akinek folyton valamilyen készségét, képességét kell fejleszteni. A gyermekek fejlődési üteme és tempója egyénenként eltérő, és sok esetben összemérhetetlen. Kerülünk minden olyan helyzetet, amelyben az előítéletek alapján cselekednénk. Ezért minden gyermeket mindig önmagához, az ő saját előző teljesítményéhez képest nevelünk, fejlesztünk. A legfejlesztőbb óvodai tevékenységnek a játékot tartjuk.

Hagyományaink

Az a véleményünk, hogy a gyermekek „betanítása” és szerepeltetése sok gyermeknek életre szóló, szorongást okozó, kellemetlen élmény. Olyan ünnepeket rendezünk, amelyek figyelembe veszik az óvodások életkori sajátosságait, terhelhetőségét. Programjainkon a gyerekek tevékenyen vesznek részt, élményeket gyűjtenek, van idejük a ráhangolódásra, az élmények feldolgozására. Az ünnepek előkészítésében mindannyian részt veszünk annak érdekében, hogy a gyerekeknek maradandó, komplex esztétikai élményt biztosítsunk. Megtartjuk az óvodai élet hagyományos ünnepeit, a népi kultúra néhány hagyományát, a környezetvédelmi világnapokat. Hagyományaink egyik részét a csoport és az óvoda keretein belül, másik részét a szülők bevonásával szervezzük.

Jövőképünk

A XXI. század a számítógépek, az informatika kora, ezért mindennapi munkánkban, tudásunk gyarapítása érdekében használjuk az új eszközöket, hogy lépést tartsunk a világ változásaival. Élő, ökológiai környezetünk pusztul, élővilágunk és életterünk minősége romlik. Az élhető világ számunkra fontos, ezért óvodásainkat az élet minden formájának a szeretetére és megóvására neveljük. A gyermekekben a konkrét cselekvés szintjén alapozzuk meg az egész életen át tartó tanulás kialakulását segítő alap- és kulcskompetenciákat.

Óvodánkban a múlt, a jelen és a jövő tárgyi, élő és kulturális javaiból az értékeket közvetítjük a gyermekeknek. Arra törekszünk, hogy a gyermekek nyelvén nyújtsunk ismereteket, és minden esetben konkrét tapasztalást biztosítsuk számukra. Nevelőmunkánkat úgy végezzük, hogy a hozzánk érkező családokkal harmonikus kapcsolatot alakítsunk ki a gyermekek egészséges fejlődésének érdekében.

Óvodánk nevelési célja

Óvodai nevelésünk célja, hogy nyitott, érdeklődő, társait és önmagát elfogadó és szeretni tudó, a környező világ és a kultúra értékeire figyelő és vigyázó, tevékeny gyermekeket neveljünk, akik képesek arra, hogy 6 - 7 évesen sikeresen bekapcsolódjanak az iskolai nevelés folyamatába.

„Amit hallok elfelejtem,
amit látok arra emlékezem,
amit csináltam, azt tudom is.”¹

Alapelveink:

- Óvodánkban szeretetteljes légkört, érzelmi biztonságot, esélyegyenlőséget biztosítunk valamennyi óvodásunk részére.
- Figyelembe vesszük, és tiszteletben tartjuk a családok nevelését, a gyermekek egyéni fejlődését, sajátos szükségleteit és érdeklődését, nemzeti, vallási hovatartozását.
- Biztosítjuk a megfelelő időt, helyet, alkalmat az önfelelt felszabadult játékhoz, a játék közbeni ismeretszerzéshez, tanuláshoz, a kreatív tevékenységek megvalósításához.
- Elősegítjük az élményszerű, érzelmekben gazdag, játékos tapasztalatgyűjtést, a jártasságok, készségek kialakulását, megalapozzuk a munkához való pozitív viszonyulást.
- A társas kapcsolatok alakításával, erősítésével segítjük a pozitív önértékelés kialakulását, az elfogadó, toleráns viselkedés megalapozását.
- Közös élményekkel felkeltjük az ünnepek iránti érdeklődést, a közösséghez való tartozás érzését.
- A mindennapi életben a környezet megóvására, védelmére tanítjuk a gyermekeket.

Testi nevelés, gondozás

A testi nevelés és a gondozás áthatja óvodai nevelésünk minden mozzanatát. Addig, amíg egy kisgyermek éhes, álmos vagy szomjas, rosszul érzi magát ruházatában vagy fáj valamije, korlátozott minden cselekvésben. Ezért a gyermekek jó közérzetének biztosítása nélkül elképzelhetetlen az optimális nevelőmunka.

Az egészséges életmód szokásai

A gyermekek részére **egészséges környezetet** biztosítunk. Az óvoda berendezési tárgyai, a székek, fektetők, udvari és sporteszközök megfelelnek a gyermekek szükségleteinek, az előírt szabványoknak. Az óvoda higiéniája megfelel a közegészségügyi és a HACCP előírásainak. Az épület helyiségeinek hőfoka, szellőzése, a csoportszobák megvilágítása az épület adottságaihoz mérten optimális.

Az egész nap folyamán ügyelünk a gyermekek egészségének megóvására.

A csoportszobákat, a mosdókat, az öltözőket naponta többször, rendszeresen takarítják és fertőtlenítik a dadusok. Minden hónap elején van nagytakarítás. A játékok fertőtlenítése kéthavonta, fertőző betegség esetén azonnal történik. A gyerekek ágyneműjét minden hónap elején, a törülközőket hetente, hétfőnként cseréljük. Minden kisgyerekeknek jellel ellátott ágynemű-huzata, törülközője van. A fogmosó poharak, fésűk fertőtlenítése havonta történik.

Az önálló kézmosásra, zsebkezdőhasználatra, WC-használatra, fogmosásra és fésülködésre, fokozatosan, 3-4 év alatt szoktatjuk, tanítjuk a gyerekeket. A fogápolást a kiscsoportban, januárban kezdjük meg. Az önálló, az időjárásnak megfelelő, réteges öltözködést fokozatosan, kiscsoporttól tanítjuk a gyerekeknek.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy a napi tevékenység minél nagyobb részét szabad levegőn töltsék a gyerekek. Nyáron a szabadban töltött idő alatt napozókrémmel óvjuk a gyerekeket a nap káros sugaraitól. A teraszokon párástókkal hűtjük a levegőt a hőségben. Erős szélben, nagy esőben, vagy télen, -10 C fok alatt nem visszük ki a gyermekeket az udvarra.

¹ Ókori bölcsesség

Különösen figyelünk a gyermekek egyéni gyógyszer érzékenységre, esetleges allergiájára. Biztosítjuk az orvos által előírt diéták betartását. Figyelmet fordítunk a sérült gyermekek egyéni igényeinek kielégítésére, terhelhetőségére.

A **gyermekek délutáni pihenése** matracokon történik. A fekvés idejére a gyermekek hálórúhára vetkőznek, játszóruhájukat a székre rakják. A termet átszellőztetjük, besötétítjük. A lányok hajából kivesszük a hajpántokat, hajgumikat. Megteremtjük a nyugodt pihenés feltételeit, melyhez hozzájárul a mindennapos mese utáni altató zene, és télen az aromaterápia. Figyelünk a gyermekek eltérő alvásigényére, a nyugodt pihenőidő biztosítására. Az aludni nem tudó nagycsoportos gyermekek részére a pihenőidő második felére, 2 órától csendes elfoglaltságot igyekszünk biztosítani a csoportszobában, vagy az előtérben.

Fokozottan figyelünk az **egészséges étkezés** szokásainak kialakítására. A gyerekek a tízórait és az uzsonnát folyamatos napirendben, saját tempójukban ehetik, napközben bármikor ihatnak vizet. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni ízlését, az étkezéssel kapcsolatban pozitív élményeket biztosítunk. Szoktatjuk a kulturált terítést, a szalvéta használatát. Az ünnepnapokon alkalomhoz illően terítünk. Kiscsoporttól tanítjuk az életkornak megfelelő evőeszköz, a kanál és a villa, ötéves kortól a kés használatát. A gyermekek között ülve étkezünk. A szülők által behozott gyümölcsöt 10-11 óra között adjuk a gyerekeknek. Ügyelünk a só, a cukros és zsíros ételek csökkentésére.

Egész nap biztosítjuk a **mozgás** lehetőségét, hogy a gyerekek minél kevesebb időt töltsenek az asztalnál, széken ülve. Lehetővé tesszük, hogy változatos testhelyzetben (fekve, hasalva, guggolva) végezzenek különböző játék és alkotó tevékenységet. Óvodásaink a csoportszobában és az előtérben, jó időben a teraszokon egész nap, folyamatosan játszhatnak mozgásfejlesztő játék és sporteszközökkel.

Érzelmi, erkölcsi, és értékorientált közösségi nevelés

„Mindig az egész személyiség fejlesztésére törekszünk. Ezen belül legfontosabb feladat az érzelmi nevelés, elsősorban: a szeretet. A szeretet a kölcsönös érintkezésen belül és a mindennapi élet során alakul ki. A pedagógus segítőtársa a gyermeknek. Elsősorban megfigyel és segít. Mindig akkor és annyit, amennyire szükség van. Minden egyes gyermeknek éreznie kell, hogy a pedagógus ott van a háttérben, bármikor hozzá fordulhat segítségért, felvilágosításért, kellékekért. Megvédi játékának, foglalkozásának nyugalmát. Segít abban is, hogy más gyermektől segítséget kapjon. Az ilyen pedagógust szeretik. A gyerekek megszokják, hogy ne zavarják egymást, segítsenek társaiknak. Megtanulják a problémák békés megoldását, egymás másságának megértését, értékeinek megbecsülését, esetleges gyengeségeik elfogadását, elnézését.”²

Az óvodás gyermek érzelmei hevesek és ellentétesek. Egyszerre szereti és gyűlöli, féli és kívánja a dolgokat. Érzelmeit kordában tartani, befolyásolni nem tudja, kiszolgáltatott önmagának és a világnak. Ezért fontos, hogy szeretetteljes, derűs, empatikus, elfogadó légkörrel vegyük őket körül, tőlünk pozitív példát lássanak: érzelmi kitöréseiket megértjük, és elfogadjuk, tetteiket értékeljük, és ne személyüket bíráljuk, a legkisebb pozitív változást is vegyük észre magatartásukban.

Szocializáció

„Életem legfontosabb viselkedési szabályait egytől egyig az óvodában sajátítottam el... Íme, amit megtanultam:

Ossz meg mindent másokkal!

Ne csalj a játékban!

Ne bánts másokat!

Mindent tégy oda vissza, ahonnan elvetted!

Rakj rendet magad után!

Ne vedd el a másét!

Kérj bocsánatot, ha valakinek fájdalmat okoztál!

² Magyarországi Montessori Program, OKI Budapest, 1997 - 6. oldal

Élj mértékkel! Minden nap tanulj, gondolkodj, rajzolj, fess, énekelj, táncolj, játssz és dolgozz egy keveset! Délutánonként szundíts egyet! A nagyvilágban óvatosan közlekedj, fogd meg a társad kezét, és ne szakadjatok el egymástól! Ismerd fel a csodát! Ne feledd a magocskát a műanyag pohárban: a gyökerek lefelé terjeszkednek, a növények felfelé, és senki sem tudja pontosan, mindez, hogy van, de valamennyien hasonlóképpen élünk...

... Válaszd ki bármelyik pontot, fordítsd le bölcs felnőtt szavakra, és alkalmazd a családotra, kormányodra, munkádra, egész életedre - meglátod, bölcsnek és igaznak fogod találni...

... És akárhány éves is vagy, még mindig érvényes a szabály: a nagyvilágban fogd meg a társad kezét, és ne szakadjatok el egymástól.”³

A családi nevelés kiegészítőjeként a kisgyermek az óvodában ismerkedik meg a közösséggel, a hasonló korúak csoportjával. Itt találkozik először az anyám - tiéd - miénk viszonyával, a személyes tulajdon tiszteletével. Itt tapasztalja meg először társaival az „együttes élmény” felemelő érzését, vagy a kirekesztettséget. Ezért szükségesnek tartjuk, hogy a közösségnek elfogadható, toleráns értékrendszere legyen, amely normatív, életkornak megfelelő elemeket tartalmaz. A gyermekek az óvodában megtanulják elfogadni, hogy különbözőek vagyunk, hogy vannak eltérő ízlések és vélemények. Megtanulják elfogadni a közösség döntéseit, hogy ez alapján működjenek együtt. Megismerik a saját, és egy másik személy tulajdona közötti különbség fogalmát. Megtanulják, hogy tisztelettel beszéljenek a felnőttekkel, egymással. Megismerik és elfogadják a csoportban kialakított szabályokat: „mi így szoktuk”.

Az óvodába lépés első hónapjaiban megalapozzuk azt a bizalmon alapuló szeretetkapcsolatot a gyermekekkel, amely feltétele az örömteli óvodai életnek. Személyes példánkkal segítjük a felmerülő konfliktusok békés megoldásának gyakorlását. Kerüljük a büntetést, a pozitív, közösségi magatartást megerősítjük. Pedagógusaink érdeklődő, elfogadó, toleráns magatartása követhető példa a gyerekek számára. A gyerekeknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy óvodai tevékenységük során tapasztalatokat szerezzenek önmaguk érzéseiről és társaik viselkedéséről, a közösségben előforduló történések, kapcsolatok, a játékok spontán és tervezett alkalmain. Az empátiás készség fejlesztésére időnként használjuk a „Persona Doll” módszert, az érzelmi nevelés érdekében „varázsjátékokat” és drámajátékokat játszunk.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„A kisgyerekek nem a szóból tanul, hanem a szemlélődésből, tapasztalatból, cselekvésből.”⁴

„Nagyon fontos, hogy a gyerekek elég ideje legyen arra, hogy a saját tempója szerint tudja felfedezni a világot, feldolgozni tapasztalataiból származó élményeket, és elsajátítani a sokféle minőséget, különbözőséget mindegyik érzékszerv területén. A kisgyereket környező felnőttvilág felelőssége és egyben feladata, hogy biztosítsa az inger gazdag fizikális, pszichés környezetet.”⁵

„A cselekvés, az érzés és a gondolkodás fejlődésében figyelmes, tapintatos vezetéssel segíti az óvónő, amely nem engedi a túlterhelést, hanem védi a gyerek saját érzésének és kibontakozásának tempóját. Lehetőséget nyújt arra, hogy a gyerek saját útját a megfelelő módon találja meg, s ezen egyre önállóbban járjon.”⁶

Az értelmi nevelés folyamatában fontosnak tartjuk, hogy a konkrét tapasztalatszerzéshez lehetőséget biztosítsunk a csoportban, a környezetben. Oldott légkört teremtsünk, tanulási és problémahelyzeteket hozunk létre a próba-szerencse tanuláshoz. Időt biztosítunk a gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának kielégítésére. Lehetőséget adunk a begyakorlásra, a feldolgozásra. Változatos módon, és hosszabb időkeretben foglalkozunk 1-1 ünneppel, témával, projekttel, így fejlesztjük a gyermekek érzékelését, észlelését, megfigyelőképességét, figyelmét, emlékezetét, képzeletét, gondolkodását és kreativitását. Tapasztaláson és tevékenységeken keresztül juttatjuk el a gyermekeket a magasabb rendű gondolkodási folyamatok kialakításához.

³ Fulghum – 8. oldal

⁴ A Waldorf-óvodapedagógiai program, OKI Budapest, 1997 - 10 oldal

⁵ A Waldorf-óvodapedagógiai program, OKI Budapest, 1997 - 8. oldal

⁶ A Waldorf-óvodapedagógiai program, OKI Budapest, 1997 - 16. oldal

Anyanyelvi nevelés

„Az óvónő használjon ki minden alkalmat a beszélgetésre. Amikor a gyermekek egy csoportjával megfigyeli a természet jelenségeit, a közlekedés forgalmát vagy bármi egyebet, készítse a gyermekeket észrevételeik elmondására. Törekedjen arra, hogy - a gyermekek életkorának megfelelő - a tárgyhoz tartozó új szavakat is használjon, ezáltal gazdagítja a szókincsüket, beszédképességüket.”⁷

Az óvodába kerülő gyermekek beszédének intenzitása, szókincsének gazdagsága rendkívül eltérő. Az óvoda éve alatt tanulják meg nyelvünk szerkezetét és az érzékek szavakban történő kifejezését. Az óvodásra jellemző mozgásba – cselekvésbe – érzékelésbe - tapasztalatba ágyazott beszéd csak 7-8 éves kor körül kerül át a gondolati - fogalmi síkra. A mindennapi tevékenységeket kísérő beszélgetések, a közös társalgások, a nyelvi játékok, a szabad önkifejezés a drámajátékokban, az ösztönző, valóban érdeklődő felnőtt magatartása segíti a szókincs bővülését, a beszédminőség alakulását.

Arra törekszünk, hogy kifogástalan beszédmintát nyújtsunk a gyermekeknek, a nap folyamán minél több beszédhelyzetet teremtsünk. A nap minden tevékenysége közben segítjük az anyanyelv helyes használatát. A gyermekek érdekes megnyilvánulásait, megjegyzéseit - kisebb történeteiket lehetőség szerint feljegyezzük. Felhívjuk figyelmüket a szavak írott formájára, biztosítjuk a betűk megismerésének lehetőségét. Örülünk a gyermekek kérdéseinek, figyelemmel - javítás nélkül - meghallgatjuk a közléseiket. Sokszor, változatlan formában mondunk szövegeket, hogy a szókincs bővülését segítsük, megismertessünk szólásokat, közmondásokat, találós kérdéseket, népi mondókákat. Sok, a kommunikációra ösztönző játékot játszunk.

Szervezeti és időkeretek

A csoportszervezés elvei

Óvodánkban az önkormányzat által meghatározott létszámú csoportokat alakítunk ki. A csoportokat életkoronként szervezzük, lehetőség szerint a kiscsoportot ismételtetjük. Vegyes életkorú csoportokat egy-egy nevelési évre csak szükségszerűségből szervezünk.

Óvodánkban lehetőség szerint felvesszünk csoportonként 1 - 1 külföldi, más kultúrájú, vagy különleges gondoskodást igénylő, és speciális figyelmet igénylő gyermeket. Az egészséges gyermekek nevelése szempontjából igyekszünk kedvező hatásúvá tenni a különböző fogyatékos gyermekek integrálását. A másság elfogadásával a többségi gyermekek is megtanulnak a szokatlanul együtt élni, a közös élet, játék során egymás értékeit felismerni, egymást megszeretni. Az integrálás során a gyermekeknek több alkalmuk nyílik a segítségnyújtásra, az alkalmazkodásra, a tolerancia gyakorlására.

A beszoktatás rendje

A szülők és a gyermekek az óvodai felvételt követően a beíratás alkalmával meglátogatják az óvodát, leendő pedagógusait, csoportjukat. Jelet választanak, megismerik az óvoda Pedagógiai Programját, Házirendjét, az adott csoport szokásait. A tanévkezdés előtt az óvónők igyekeznek mindenkivel személyesen találkozni az óvodában és családlátogatáskor.

Szeptember elseje után a hároméves gyerekek megkezdik óvodai életüket. Az első napokon szerencsésnek tartjuk, ha azok a gyerekek, akik nem jártak bölcsődébe, csak a délelőttöt töltik az óvodában. Az első héten, a beszoktatás alatt a szülők az óvodában maradhatnak, és az öltözőből figyelhetik gyermekük beilleszkedését addig, amíg a gyermekeknek az óvónővel való, biztonságot nyújtó stabil kapcsolata ki nem alakul. (5-10 nap) A beszoktatáshoz és a beilleszkedéshez az óvoda minden dolgozója optimális segítséget nyújt valamennyi családnak. Speciális esetekben a hosszabb, elnyúló beszoktatást is támogatjuk.

⁷ Magyarországi Montessori Program, OKI Budapest, 1997 - 26. oldal

Az óvodába lépés feltételei:

- 3 éves kor,
- szobatisztaság,
- kapcsolatteremtési képesség,
- sajátos nevelést igénylő gyermeknél szakértői vélemény az integrálhatóságról,
- a szülők pozitív attitűdje óvodánkhoz,
- az Óvoda Pedagógiai Programjának és Házirendjének elfogadása.

Óvodánk napirendje

A kisgyermeknek igénylik az ismert és ismétlődésekkel tagolt napirendet. Az ismétlődés kiszámítható és biztonságot ad, ezért ügyelünk a tevékenységek megfelelő ritmusára, a terhelés és a pihenés egyensúlyára. Ha a gyermekek számára sok az élmény és a változás, akkor zaklatottak lesznek, „rosszkodnak”, ha túlzott a monotonia és kevés az élmény, akkor unatkoznak, és a pihenés idejére nem fáradnak el. Ezért az óvodai életet úgy szervezzük meg, hogy a napirend ritmusát lehetőség szerint ne zavarjuk meg, és optimális terhelést nyújtunk a mindennapokban.

6:30 - 7:30	Érkezés a gyülekező csoportba, szabad játék.
7:30 - 10:20	Szabad játék, tízórai, közös tevékenységek, játék-mozgás-éneklés, gyermektánc a tornaszobában vagy közös beszélgetés, játék a szobában.
10:20 - 12:00	Tisztálkodás, öltözés, játék a szabadban, esetenként séta.
12:00 - 13:00	Tisztálkodás, étkezés.
13:00 - 15:00	Pihenés, folyamatos egyéni ébredés.
15:00 - 17:00	Uzsonna, rendrakás, tisztálkodás, szabad játék a csoportban, vagy az udvaron, folyamatos hazamenetel.
17:00 - 18:00	Játék az ügyeletes csoportban.

Heti rend

Kötelező tevékenységek:

- hetente 1 testnevelés foglalkozás reggeli előtt,
- hetente 1 ének/mozgásos játék reggeli után a tornaszobában,
- naponként 15-20 perc irányított, intenzív, játékos mozgás, főként a levegőn, azokon a napokon, amikor nincs tornatermi mozgás
- naponként, a levegőzés előtt, 10 - 35 perc közös beszélgetés, irányított játék, együttes tevékenység a csoport életéhez, tevékenységéhez kapcsolódóan.

Kötetlen tevékenységek a játékidőben, az ünnepek, projektek, témák feldolgozásához kapcsolódóan

- 1-2 irodalmi mű, mese, vers, mondóka megismerése, gyakorlása
- 1-2 manuális-vizuális tevékenység,
- 1-2 a külső világ megismerésével, tapasztalatszerzéssel kapcsolatos játék, tevékenység.

Az óvoda csoportjaiban az ünnepekhez és a projektekhez kapcsolódó témakörökkel foglalkoznak a gyerekek. A témák feldolgozására 1-3 hetes időkeretet biztosítunk azért, hogy elegendő ideje és módja legyen a gyerekeknek a ráhangolódásra, az ünnep megélésére, levezetésére, és a feldolgozására. A javasolt időkeretet (□ = 1 hét) jelöljük, de a tényleges időszakot a gyermekek életkora, érdeklődése, a csoport tevékenysége alapján, alkalmanként határozzuk meg.

A nevelési év rendje

Hónapok	Ünnepi készülődés, hagyományok ápolása, felkészülés – élmény - alkotás	Projektek a gyermekek ötletei alapján, a szülők közreműködésével tervezés – megvalósítás – bemutatás
szeptember	Szüret 😊 Apák napja 😊	Óvodai beszoktatás, Nyáron történt 😊 😊
október	Állatok világnapja 4. 😊 😊	Látom – hallom – érzem 😊 😊
november		Ellentétek 😊 😊 Egyszer volt, hol nem volt 😊 😊
december	Mikulás 😊 Karácsonyi, adventi készülődés 😊 😊	
január		Játszunk a gyermekek megfigyelése, mérése 😊 😊 Szülők tájékoztatása 😊 😊 Téli örömök
február	Farsangolunk 😊 😊	Kincsesláda 😊 😊 😊
március	Március 15. 😊 A Víz világnapja 22. 😊	
április	Húsvéti készülődés 😊 A Föld napja 22. 😊 😊 Anyák napja 😊	
május	Óbuda napja 😊 Madarak és fák napja 10. 😊 😊 Gyermeknap, kihívás napja 😊	
június	Nagyok búcsúztatása 😊	Játék és alkotás a szabadban 😊 😊 😊
július		Játék és alkotás a szabadban 😊 😊 😊 😊
augusztus	Tanévnyitogató 30. 😊	Játék és alkotás a szabadban 😊 😊 😊

Ünnepeink

„Mivel a gyerek koránál fogva még nem értheti meg közvetlenül az ünnepek belső tartalmát, ezért az óvónő felelőssége ezeket a tartalmakat érzékekkel felfogható, átélhető formába önteni számára.

Az ünnepek megjelenítése minden évben új személyes viszonyt kíván az óvónőtől az ünnepek időt álló tartalmával és a jelképekkel. Ezekkel a jelképekkel, (melyeket közvetlenül él át és ért a gyerek) akarja körülvenni őt a hétköznapi életben. Ezen a módon tudja az ünnepek mindenkor jelen idejűségét maga számára élővé, a gyerek számára átélhetővé tenni, az évszakokhoz, a természethez, a hagyományokhoz új kapcsolatot teremteni.”⁸

Az óvodai ünnepeket csoportonként, vagy épületenként szervezzük.

A **gyermekek születésnapját** a családdal egyeztetett napon, a délelőtti órákban a csoportokban ünnepeljük meg.

⁸ A Waldorf-óvodapedagógiai program, OKI Budapest, 1997 – 21. oldal

Szüret

Az ünnep célja az őszi betakarítás, szüretelés, egy munkafolyamat bemutatása. A gyerekek délelőtti részt vesznek a szőlő begyűjtésében, a darálásban, préselésben, mustivásban. Lehetőség szerint népzenezeket hívunk, körjátékokkal, tánc házzal mulatunk. Őszi terményekből képeket, tárgyakat hozunk létre, élvezzük a természet őszi kincseit.

A szüret időszakában megfigyeljük a természet változásait, és az őszhöz kapcsolódó tevékenységeket szervezünk.

Apák napja

A gyermekek beszoktatása után megismerkedünk az apukákkal. Célunk, hogy a közös játék, mozgás és feladatvégzés során a gyermekek és az apukák egy felszabadult játszódélutánt töltsenek együtt. Az apákat meglepetéssel köszöntjük.

Állatok világnapja, október 4.

Az állatok megismerése, szeretete, az állatvédelem szemléletének megalapozása a célunk. A csoportok megfigyeléseket végeznek, kirándulnak, állatot simogatnak és etetnek. Az állatvilág egy – egy csoportját kiválasztva játszunk, ismereteket szerzünk. (bogarak, vízi állatok, erdő állatai, vadállatok, sarkvidékek állatai, hullók, házi állatok, madarak, tengeri élőlények, a föld alatt élők)

Mikulás

December 6-án Mikulás látogat a csoportokba, és megajándékozza a gyerekeket. A készülődés során dalokat, verseket tanítunk, cipőt pucolunk.

Karácsonyi, adventi készülődés

Az Adventi készülődés célja a gyerekek felkészítése a karácsonyi ünnepre. Adventi koszorúval, karácsonyi díszek készítésével, dalokkal, versekkel, beszélgetéssel készülünk a családi ünnepre. A fenyőfa állítását és a karácsonyeste megünneplését a családokra hagyjuk. Az óvodai csoportok január első napján kapják meg az új játékokat.

Farsangolunk

A téltől, egész hetes farsangolással búcsúznak a hagyományos óvodai jelmezbálok helyett. A csoportok pedagógusai és a gyerekek maguk döntenek arról, milyen jelmezt, állatos alakoskodást választanak. A terem díszítését és a jelmezeket a gyerekek az óvodában készítik el. A témához csúfolódókat, népi rigmusokat, közös játékokat gyűjtünk és játszunk.

Március 15.

A nemzeti ünnep megtartásával alapozzuk meg a gyermekek hazaszeretetét, ekkor ismerkednek a gyerekek a nemzeti jelképekkel, a zászlóval, a himnusszal, a kokárdával. Toborzó dalokat, indulókat hallgatunk, kokárdát, csákót készítünk, ágyúzást, kardvívást játszunk. Ezen a napon mindenki ünneplőbe öltözik, és kokárdát visel.

A Víz világnapja, március 22.

A környezettudatos magatartást alakítjuk, gyakoroljuk ennek az ünnepnek az előkészítése közben. A vízhez kapcsolódóan figyeljük meg élő és élettelen környezetünket. Kék pólót viselünk, vizes játékokat játszunk, kísérleteket végzünk. A családok által hulladék anyagokból készített tárgyakból az óvoda előterében kiállítást rendezünk.

Húsvéti, tavaszi készülődés

Tojásfestéssel, tavaszi díszek készítésével, növényhajtatással köszöntjük a tavaszt, locsoló verseket tanítunk. Megfigyeljük az ébredő természet jelenségeit.

A Föld napja, április 22.

A felkészülés időszakában a föld kincseiről, a fenntartható fejlődésről beszélgetünk. Földünk, és környezetünk tisztelgetését, védelmét gyakoroljuk ezen a napon. Virágvasárral, növényültetéssel, kertrendezéssel töltjük a délelőttöt. Zöld ruhában a növények tisztelgetéséről, természeti környezetünkről beszélgetünk.

Anyák napja, köszöntjük az édesanyákat

Reggel 8 órától várjuk az édesanyákat egy közös délelőtti játékra. Megmutatjuk, hogyan telik egy óvoda napja, mi mindent tanultunk év során, közös játékokat szervezünk. A délelőtt az anyukák köszöntésével és megajándékozásával ér véget.

Óbuda napja

Lakóhelyünk megismerése, Óbuda történetéhez kapcsolódó pozitív attitűd kialakítása a program célja. Múzeumlátogatással, hagyományok felelevenítésével, tűzoltó játékokkal készülődünk. A római korhoz, Aquincumhoz kapcsolható tárgyakat készítünk, és ókori játékokat játszunk.

Madarak és fák napja, május 10.

Különböző módszerekkel a természet madarait és fáit, élő környezetünk védelmét ismertetjük meg a gyerekekkel. A csoportok a természetben kirándulással, madárbarát programokkal töltik a napot.

Gyermeknap

A közös mozgás, játék, a versengés napja óvodánkban. Az udvaron mozgásfejlesztő játékokkal, csapatversenyekkel, zenés tornával töltjük az időt. Kerti játékokat, meglepetéseket szervezünk.

Nagyok búcsúztatása

A nagycsoportosokat iskolába lépés előtt, a tanév utolsó heteinek egyikén az óvoda felnőttjei mesejátékkal és délutáni meglepetés uzsonnával búcsúztatjuk el. A program szervezői az óvoda dolgozói, és a búcsút támogató nagycsoportos szülők.

Délutáni játszóházak, ünnepi szöszmötölők

- Tanévnitogató játszóház és zenés előadás az Arató Emil téren
- Luca napi, táncház, játszóház a Vitorlában
- Húsvéti készülődés, játszóház a Kanócban

Óvodánk munkatársaival június közepén egy pedagógusnapi estére mindannyian összegyűlünk.

Évenként 5 munkanapon nevelési értekezleteket és/vagy továbbképzéseket tartunk, ezeken a napokon a gyermekek nem jönnek óvodába.

Az ünnepek ritmusát kiegészíti évente néhány olyan színházi – báb – zenei műsor, amelyet meghívott előadók tartanak, főként a középső és nagycsoportosoknak. Ezeket a programokat a szülők kérésére és költségén szervezzük, a szülői értekezleteken jóváhagyott csoport megállapodások alapján. Az óvodai kirándulások költségei a családokat terhelik, melyről szintén a szülői közösség a szülői értekezleten dönt.

Projektek

Nyáron történt

Középső és nagy csoportban a nyári élmények feldolgozása: homok, tenger, hajó, víz, repülő, vonat, sátor, strand, tábor, gyümölcs, lekvár, fagyalt, pizza, lecsó, nagymama, Balaton, kagyló, virág, nap, szél, falu vagy bármi más a nyárról...

Látom – hallom – érzem

Látom, testem, fül, zajok, testvérek, ízek, betegség, fogak, mozgás, kéz/láb, család, étel, színek, vagy bármi más a testünkről...

Ellentétek

Sötét/világos, éjjel/nappal, fekete/fehér, fény/árnyék, sok/kevés, rövid/hosszú, édes/keserű, hideg/meleg, főt/lent, kint/bent, volt/lesz, áll/halad, hasznos/káros, tiszta/ piszkos, szemét/érték, élő/élettelen vagy bármi más az ellentétekről...

Egyszer volt, hol nem volt

Tündérek, varázslók, ősember, kastély, ókor, manók, pogácsa, óriások, labirintus, álom, robot, dinoszaurusz, kalózkodó, színház, cirkusz vagy bármi más, ami egyszer volt...

Kincsesláda

Doboz, golyó, pénz, bot, gyapjú, könyv, térkép, palást, csiga, autó, gép, szemét, kép, üveg, szobor, korona vagy bármi más, ami egy kincses ládában lehet.

Pedagógiai tervezés és dokumentáció

Évenként, a törvényi előírások, a fenntartó elvárásai, és a nevelőtestület döntése és jóváhagyása alapján az óvodavezető elkészíti a munkatervünket, melyben az évközi feladatokért felelős személyeket megjelöljük. A vezető a nevelési év végén értékelő elemzéssel foglalja össze az eseményeket, az eredményeket és a tapasztalatokat.

Óvodapedagógusaink vezetik a csoportnaplót, amely tartalmaz minden olyan információt, amely a csoporttal kapcsolatos. A csoportnévsort, a gyermekek jeleit, az életkori megoszlást, a napirendet, a heti rendet, valamint az év közben feldolgozott, korcsoportnak megfelelő tevékenységeket. Évente két alkalommal, szeptemberben és januárban nevelési tervet készítünk, amely tartalmazza a csoport alapvető szabályrendszerét, tevékenységeit, a szokásalakítás, a gondozás feladatait, valamint félévenként a tervidőszak értékelését.

A zenei képességek fejlesztését, a mozgásfejlesztést, az rajzoló, festő képesség fejlesztését 3 – 7 éves korig tervezzük. A csoportokban saját gyűjteményeket készítünk, melyet kiscsoporttól az iskolába lépésig folyamatosan gyűjtünk, bővítünk: dalok-körjátékok, mesék-versek, mozgásos és drámajátékok, vizuális ötletek, témák. A környezeti ünnepek és a projektek 1 - 3 hetes feldolgozásáról csoportonként/épületenként komplex játék és tevékenységgyűjteményt készítünk.

Részletes heti tervet írunk, amely tartalmazza azokat a meséket, verseket, dalokat, vizuális tevékenységeket, ismeretanyagokat és mozgásrendszereket, amelyeket a csoport fejlettségének, összetételének és az óvodapedagógus módszertani szabadságának megfelelően az adott projektben/témafeldolgozásban megismertetni, elsajátíttatni, illetve ismételni, gyakorolni kívánunk.

A csoportok faliújságára a téma, projekt megkezdésekor kitesszük a szülők számára a tájékoztatót, (tervek, mesék, versek, tevékenységek) és a gyermekek folyamatosan készülő alkotásait.

Pedagógusaink januárban a gyermekek megfigyelése alapján egységes értékelő lapokon feljegyzéseket készítenek a gyermekek fejlődéséről, melyben rögzítik a gyerekek

- kognitív-értelmi képességeinek szintjét,
- mozgásfejlődését,
- szociális magatartását,
- érzelmi, akaratfejlettségét,
- és minden olyan eseményt, amely fontos lehet a gyermek személyiségének fejlődéstörténetében.

A feljegyzéseket az óvoda pedagógusai, ha a gyerek más csoportba kerül, egymás között átadják. A feljegyzéseket a Köznevelési Törvényben meghatározott intézményeknek szükség esetén kiadjuk. A szülőket minden januárban, egyenként, személyes beszélgetés alkalmával tájékoztatják a gyerekek fejlődéséről. A feljegyzéseket 5 évig megőrizzük.

Az óvodai élet tevékenységei: a játék, a tanulás, a munka

A játék

A játék a 3 - 7 éves korú gyermek alapvető, mással nem helyettesíthető, mindennapjait átszövő tevékenysége. Játék közben észrevétlenül tanul, benne kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. A játék kicsiben maga az élet, az, amit a kisgyermek felfog, és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki, és a játék segítségével teljesebbé válik. A játék mennyisége és minősége, fajtája életkorokhoz és fejlődési szakaszokhoz köthető, jól tükrözi az egyes gyermek idegrendszeri érési folyamatait.

A játék célja, hogy:

- örömet szerezzen,
- lehetőséget adjon bizonyos élethelyzetek és viselkedések kipróbálására, elősegítse a szocializációt, a felnőtté válást,
- segítséget nyújtson a problémamegoldásban,
- a kellemes élmények újra átélésével oldja a szorongásokat és megnyugvást szerezzen,
- segítse a kapcsolatteremtő- és kommunikációs képességek fejlődését,
- fejlessze a gyermek személyiségét.

Az óvodai nap folyamán megfelelő helyet és időt biztosítunk a gyermeki fantázia kibontakozásához. A játék tevékenységhez anyagokat, játékeszközöket és élményszerzési lehetőségeket teremtünk. Tudatosan használjuk fel a játékot az élmények újra átéléséhez, hogy oldjuk a gyermekekben keletkezett szorongást, hogy feszültségeik oldása után megnyugvást nyerjenek. A játékon keresztül fejlesztjük szociális kapcsolatteremtési, és kommunikációs képességüket. Ötletekkel és különböző szituációk megteremtésével ösztönözzük a játék tevékenységek fejlesztését. Szükség esetén bekapcsolódunk a játékba, az együttjátszás örömeért. Megtanítjuk a gyermekeknek, hogy „mindent szabad, amivel másnak vagy önmagának nem árthat”. Feladatunknak tartjuk, hogy a gyermekekkel közösen olyan elfogadható és betartható szabályokat alkossunk, amely segíti a csoport együttélését. A nap során állandó lehetőséget biztosítunk a mozgásos játékhöz, a gyakorló játékhöz, a szimbolikus szerepjátékokhoz, az építő-konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, a dramatikus játékokhoz, a bábozáshoz és a barkácsoláshoz. A játék folyamatát, ha szükséges, indirekt módon befolyásoljuk, irányítjuk.

Dajkáink feladata, hogy a játék során együttműködjenek a nyugodt, vidám játék feltételeinek megteremtésében. A gyermekek kérésére bekapcsolódnak a játékba.

Óvodáskor végére elérjük, hogy a gyerekek játékában a szerep- és szabályjáték dominál. Több napon keresztül is képesek egy-egy játéktémát kitartóan játszani, a játékban együttműködve, a szerepeket elosztva, a szabályokat közösen megbeszélve, azokat betartva cselekednek. Az ismert, általuk kedvelt meséket többször bábozzák, dramatizálják, önállóan barkácsolnak. Az elkészült eszközöket felhasználják játékukban, képesek bonyolultabb építményeket önállóan vagy társakkal készíteni.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Azokat a tevékenységeket, amelyek során mozgást, tapasztalatot, viselkedést vagy ismeretet szerez a gyermek, tanulásnak nevezzük. Az óvodás gyermekjáték közben tanul a legtöbbet. Az érzelmi megközelítésű, saját élményű tanulás színtere, közege, alapvető formája maga a játék, hiszen mindkettőnek ugyanaz a célja: az alkalmazkodás.

„A tanulás óvodás korban nem szándékos, nem tudatos tevékenységet jelent, hanem pszichikus funkciót. A 3-7 éves gyereket a természetes kíváncsiságból kiinduló, spontán tanulási vágy jellemzi.”⁹

„A gyerek képes arra, hogy érdekes, ösztönző körülmények között, a felnőtt hozzáigazodó, megértő, elfogadó támogatásával megtalálja az önmaga számára legmegfelelőbb tevékenységi, tanulási helyzeteket.

Az önálló tevékenykedés életszükséglet és egyben tapasztalatforrás a gyerek számára. Ahhoz, hogy az ismeretek ténylegesen bevésődhessenek és rendszerré válhassanak, sok-sok próbálkozásra, kísérletre, saját tapasztalatra van szükség. A pozitív és negatív élmények és ezek feldolgozása szabad alkotásokban (mozgás, hang, szó, kép és ezek variációja) elengedhetetlen feltétele a külső ingerek belsővé válásának és a harmonikus személyiségfejlődésnek.”¹⁰

⁹ Óvodai nevelés Freinet-elemekkel, OKI Budapest, 1997 – 41. oldal

¹⁰ Óvodai nevelés Freinet-elemekkel, OKI Budapest, 1997– 41. oldal

Az óvodai tanulás célja az óvodás gyermek ismereteinek, tapasztalatainak, képességeinek, kompetenciáinak fejlesztése. Ezért olyan tanulást, képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző támogató környezetet teremtünk, hogy a gyermekek minél többféle módon juthassanak elsődleges ismeretekhez, tapasztalatokhoz. Az óvodában a tanulás lehetőségét utánzásos, spontán tevékenységként, valamint tervezett környezetben, kirándulásokon, sétákon, együtt játszásokon folyamatosan biztosítjuk. Kihasználva a gyermekek aktivitását, alkotóképességét, a felfedezés örömét, a kreativitását. Változatos tevékenységeken keresztül fejlesztjük a figyelmet, az emlékezetet, a képzeletet, az érzékszerveket, az érzelmi és akarati életet. Figyelembe vesszük minden gyermek egyéni fejlettségét, képességeit, és egyéni adottságainak, érdeklődésének megfelelő tevékenységeket biztosítunk a számukra.

Feladatunk a tanulás szervezésében, hogy az egyéni foglalkoztatás, tapasztalatszerzés, kísérletezés, csoportos együttműködés gyakorlásához inger-gazdag környezetet, motivációt, szükség szerinti segítséget biztosítsunk. A tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív megerősítéssel segítjük a gyermek pozitív attitűdjének kialakítását.

Az óvoda nyitvatartási idejében, a gyermekek óvodai tevékenysége során az óvónők aktív jelenléte szükséges. Óvodánk pedagógusai rendelkeznek azokkal a módszertani, szakmai ismeretekkel, amelyek a 3-7 éves gyermekek optimális fejlesztéséhez szükségesek. Különösen tehetséges gyermekek számára a fenntartó jóváhagyásával néhány külsős személlyel vagy szervezettel működünk együtt az óvoda területén.

Dajkáink a nap folyamán segítik a gyerekek tevékenységének szervezését. Támogatják és segítik az óvónőket a szükséges eszközök és feltételek biztosításában.

Óvodáskor végére elérjük, hogy a gyermekekben megerősödnek a gátlási folyamatok. Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan képesek irányítani. A tanuláshoz való képességeik folyamatosan fejlődnek, kialakulóban van az elemi és fogalmi gondolkodásuk. Képesek ok - okozati összefüggések felismerésére, egyszerű problémamegoldásra. Jellemzővé válik náluk a tiszta, érthető beszéd, képesek tájékozódni a közvetlen környezetben. Kialakul a megfelelő beilleszkedő, alkalmazkodó képességük, szabály - és feladattudatuk alkalmassá teszi őket az iskolai tanulmányok megkezdéséhez.

A munka

A munka végzés-során célunk, hogy segítsük a gyermekek közösségi kapcsolatait, kötelességtudatukat és kitartásukat. A tevékenységek során önbecsülésük kialakításának elősegítésére törekszünk. Olyan helyzeteket teremtünk, melyekben fokozatosan alakulhat felelősségérzetük a környezetük iránt. Fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy a természetes környezetben végzett munka társadalmi tapasztalatokat és kompetencia élményt biztosítson a gyermekeknek.

A munkatevékenység során feladatunk, hogy minden esetben olyan szituációkat, helyzeteket teremtsünk a gyermekek számára, amelyben a munka öröm- és élményforrás. A munkavégzés során erősítjük gyermekeinkben a közösséghez tartozás jó érzését, segítjük reális önértékelésüket, énképük kialakulását. Törekszünk arra, hogy az adott munkavégzés során a gyermekek újabb és újabb ismeretekhez jussanak, megtanulva közben a helyes és biztonságos eszközhasználatot. Fontos számunkra, hogy a mi példánkon keresztül megtanulják megbecsülni saját, társaik és a felnőttek munkáját is, értékes legyen számukra a közösségért végzett munka.

A munka irányítása során megfelelő időt, eszközöket és lehetőséget biztosítunk az optimális munkavégzéshez. Odafigyelünk arra, hogy balesetmentes és fertőzésmentes környezetet teremtsünk gyermekeink számára. Minden esetben megfelelő nagyságú, minőségű és mennyiségű eszközzel dolgozunk. Támogatjuk az önállóságot, szükség esetén segítséget nyújtunk. A munkavégzés során örömteli légkört teremtünk. A szervezés közben minden esetben figyelembe vesszük a környezet adta lehetőségeket és aktualitásokat, tudatosan szervezzük a kerti munkát. Folyamatos visszajelzéssel segítjük a gyermekek önálló munkavégzését, értékeljük életkoruknak megfelelően munkájuk minőségét és annak erkölcsi hasznát.

A mindennapokban elsajátított munkaformák közé tartozik az önkiszolgálás, a naposi teendők, a takarítás és rendrakás, továbbá a kertészkedés, állatgondozás és a növénygondozás.

Az óvodában a reggeli és az uzsonna folyamatosan, önkiszolgálással történik, melyet a dadus nénik irányítanak. Az ebédnél az eszközöket önkiszolgálással viszik a helyükre a gyerekek. 5 éves kortól önként vállalható a naposság. A nagycsoportosok forgó rendszerben 5-6 naponként kerülnek sorra. A naposok kötenyt vesznek fel, irányításunkkal terítőt, szalvétatartót, kancsót visznek az asztalra, segítenek az eszközök elrakásában, a teremrendezésben.

Dajkáink szorosan együttműködve velünk, bevonják a gyermekeket minden olyan életkoruknak megfelelő tevékenységbe, amelyben aktívan cselekedhetnek. Megtanítják a kenyér kenését, a gyümölcsök tisztítását, szeletelését. Segítik a tevékenységek során a részfeladatok elsajátítását, gyakorlását.

Óvodásainkkal az óvodáskor végére elérjük, hogy önként, örömmel és szívesen vállalnak feladatokat. A munkavégzés során önállóságra és igényességre törekednek. Kérésünkre, illetve belső szükségletből fakadva szívesen teljesítenek különböző megbízásokat. Rendelkeznek a munkavégzéshez szükséges ismeretekkel, képességekkel, készségekkel és tulajdonságokkal. Segítségünkkel, illetve már önállóan is képesek megtervezni egy-egy munkafolyamatot. Képesek együttműködni az egyes munkafolyamatokban, segítenek társaiknak és a kisebbeknek is.

Külső világ tevékeny megismerése

„A környezeti nevelés legfontosabb célja a cselekvőképesség fejlesztése. Elsődleges feladata, hogy a gyerek megtanulja tisztelni az élet minden formáját, felkeltsük az érdeklődését a természetes és mesterséges környezet iránt és megalapozzuk a természetvédelmi szemlélet kialakulását.”¹¹

„Fontos, hogy a gyermekeknek közvetlen kapcsolatuk legyen a természettel. Célunk, hogy ne csak ismerjék, hanem szeressék is, legyen alkalmuk a természet legfontosabb jelenségeit megfigyelni és tevékenységükkel a természet ápolásához, védelméhez hozzájárulni.”¹²

A környezeti nevelésünk célja, hogy a gyermekek tevékenységeken keresztül tapasztalatokat szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Természetet szerető, pozitív érzelmi viszonyt alakítunk ki, sokoldalú tapasztalatszerzést biztosítunk. A természet védelmére, az értékek megőrzésére neveljük a gyermekeket. Az óbudai, helyi adottságok figyelembevételével ismeretek, tapasztalatok szerzésére, elmélyítésére természetes környezetben nyílik lehetőségük. Fontosnak tartjuk az érdeklődés fenntartását, a tudományos érdeklődés felkeltését. Csatlakoztunk a Madárbarát Óvodák programjához, 2006 óta minden épületünk tagja a Zöld Óvoda hálózatnak.

A környezeti nevelésben a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, tevékenységi és megismerési vágyára építve biztosítunk változatos tevékenységeket. Ezeken keresztül a gyermekek tapasztalatokat, élményeket szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről. Alkalmat, időt, helyet, eszközöket teremtünk a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre. Felfedezésre, kísérletezésre buzdítjuk a gyermekeket.

A környezet tevékeny megismerésén keresztül alkalmat teremtünk a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, térbeli viszonyok felfedezésére. Gyakoroltatjuk az összehasonlítást, szétválogatást, sorba rendezést, számlálást, a különböző méréseket. A megszerzett tapasztalatokat próbahelyzetekben, a különféle gondolkodási műveletek gyakorlásával alkalmazni tudják a gyermekek a megfelelő helyzetekben. Modellként, megfelelő mintát nyújtunk, és lehetőséget teremtünk a nyugodt szemlélődéshez, a problémahelyzetben való elmélyüléshez.

Dajkáink lehetőséget adnak a tapasztalatszerzésre az együttes tevékenységek során. Bevonják a gyermekeket a környezet rendjének megóvásába, a növény- és állatgondozás feladataiba is.

¹¹ Óvodai nevelés Freinet-elemekkel, OKI Budapest, 1997– 43. oldal

¹² Magyarországi Montessori Program, OKI Budapest, 1997 – 34. oldal

Az óvodáskor végére elérjük, hogy a gyermekek olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek a környezetben való eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonyuk alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz. Ismerik az évszakok, napszakok sorrendjét, jellemzőit, különbséget tudnak tenni közöttük. Ismerik saját testüket, és annak vázlatos működését. Ismerik és tisztelik az őket körülvevő állatok, növények életét, a fejlődésükhöz szükséges feltételeket, koruknak megfelelően gondoskodnak róluk. Kialakul bennük a felelősségtudat az általuk gondozott állatok és növények iránt, ezáltal védik a természet értékeit. Gyakorlottak az alapvető közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket. Tudják legfontosabb személyi adataikat, tájékozódnak társadalmi és családi kapcsolatok és viszonyok között. Ismerik a helyi hagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit. Ismerik közvetlen környezetük tárgyi és természeti értékeit, viselkedésükkel alkalmazkodnak a társadalom normáihoz.

A környezet védelmére nevelés

Fontosnak tartjuk, hogy az óvónők és a dadusok ismerjék a *fenntartható fejlődés* fogalmát, értsék a szükségességét és a mindennapi munkájuk során ennek szellemében következetes példát mutassanak. A gyermekek megértsék, hogy a környezet-, és természetvédelem nem önmagáért van, hanem az egészséges, kiegyensúlyozott emberi élet alapfeltétele. Ennek következtében tudatosan, védjék a növény és állatvilágot. Érezzenek felelősséget saját környezetük megóvásáért, az ökológiai szemlélet életkoruknak megfelelően kialakuljon. A gyerekek ismerjék meg az ezzel kapcsolatos alapvető fogalmakat, a szelektív hulladékgyűjtés célját, eszközeit. Ismerjék az újrahasznosítási lehetőségeket és megértsék a különböző anyagú hulladékok elkülönítésének az értelmét, fontosságát, hatását az újrahasznosításra.

Ráirányítjuk a gyermekek figyelmét arra, hogy észreveggyék és élvezzék a természet értékeit, ismerjék a különbséget a természeti és az épített környezet között.

Környezetvédelmi nevelésünkkel kialakítjuk az egészséges életmód és a tiszta környezet iránti igényt. Felhívjuk a gyermekek figyelmét az energia- és víztakarékosságra, a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára, és a mindennapi tevékenységek során ezeket gyakoroljuk. Fontosnak tartjuk a környezetvédelmi nevelésben a környezeti értékek tudatosítását, a környezettudatos magatartás gyakoroltatását, és az ezzel kapcsolatos ismeretnyújtást.

Dajkáink és kertészeink feladata a víz- és energiatakarékossághoz szoktatás, a tisztaság és rend folyamatos biztosítása.

Óvodáskor végére a gyerekek elemi szinten átérzik az egészséges, tiszta természeti környezet fontosságát és szükségességét. Ismerik és alkalmazzák a szelektív hulladékgyűjtést, vigyáznak környezetük tisztaságára. Elemi ismereteik vannak környezeti összefüggésekről, ismerik az épített környezetüket. Ismereteiket felhasználva aktívan részt vesznek a környezetvédelmi-, természetvédelmi programokon.

Mozgás

Gyermekeink testi fejlődése nem képzelhető el rendszeres, az egyéni képességeket figyelembe vevő, játékban gazdag, kellő aktivitást biztosító testi nevelés nélkül. Óvodánkban a mozgáskészségek fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk. Gyermekeink mozgásigényének kielégítése átöleli az egész napot. Arra törekszünk, hogy minél kevesebb időt töltsenek széken ülve, az asztalnál. Lehetővé tesszük a változatos testhelyzetekben végezhető tevékenységeket. Fekve, hasalva, guggolva játszhatnak, rajzolhatnak. Játékidőben szabadon végezhetnek mászó, egyensúlyozó, ugráló mozgásokat a csoportszobákba behelyezett mozgásfejlesztő eszközök használatával, annak érdekében, hogy a mozgáskoordináció aktív fejlődési szakaszában optimális terhelést kapjanak. Az udvari élet során, a szabad levegőn végzett mozgáshoz változatos, jó minőségű eszközöket biztosítunk.

A mozgáskészségek fejlesztésének szervezett formája a mindennapos mozgás és a heti, kötelező tornatermi foglalkozás. A szervezett, kötelező, irányított mozgásos tevékenységek hatnak a gyermek személyiségfejlődésére, a pozitív énkép, az önkontroll, az érzelemszabályozás, a szabálykövető társas

viselkedés, az együttműködés, a kommunikáció, és a problémamegoldó gondolkodás fejlődésére is. Mozgásterapeuták közreműködésével segítjük a koordinálatlanabb, mozgásukban életkoruktól elmaradt gyermekek fejlesztését.

Célunk, hogy a testi neveléssel kialakítsuk gyermekeinkben a rendszeres mozgás iránti igényt, amely egyrészt örömforrást jelent számukra, másrészt megalapozza az egészséges életmód szokásait. A mozgáskoordináció fejlesztésével, a harmonikus mozgás kialakításával elérjük, hogy gyermekeink az életkoruknak és egyéni képességeiknek figyelembevételével a megfelelő idegrendszeri érés fázisába jussanak, ezáltal sikeresen kezdjék meg iskolai tanulmányaikat. Megtanítjuk a gyermekeket a különféle testnevelési eszközök biztonságos használatára. Biztosítjuk számukra az önálló, örömet okozó szabad mozgás lehetőségét, mind a csoportban, mind a szabad levegőn. Ötletet adunk a szabadban és az épületen belüli napi mozgáshoz. Irányítjuk őket a megfelelő mozgásformák kialakítása, a harmonikus mozgás elsajátítása felé. Változatos eszközök használatával megteremtjük a lehetőséget a különféle mozgástapasztatatok elsajátítására.

Fejlesztjük a nagy- és finommozgásokat, a mozgáskoordinációt, a rugalmasságot, az egyensúlyt, a testsémát, a téri tájékozódást, elősegítjük a dominancia kialakulását. A tervszerű foglalkozáson kúszásokat, mászásokat, különböző járásokat, futásokat, szökdeléseket, ugrásokat, támasz, gimnasztika, labda, dobó és egyensúlyfejlesztő gyakorlatokat, valamint keresztmozgásokat, sorversenyeket gyakoroltatunk gyermekeinkkel. A foglalkozások megszervezésénél figyelembe vesszük a fokozatosságot, az optimális terhelést, az izomzat teljes átmozgatását, a változatos eszközhasználatot, a játékosságot, az egyéni szükségleteket és képességeket.

Gyermekeink a játékidőben is játszanak egyensúlyozó, ugráló, nagymozgásokat fejlesztő játékokkal a csoportszobákban és a szabadban is. Gyakran van lehetőségük mezítlábas és talperősítő játékokra. Napközben egy alkalommal csoportos mozgásos játékokat végeznek.

Dajkáink megteremtik a megfelelő feltételeket, előkészítik, majd elrakják az eszközöket a mozgáshoz. Segítenek az öltözködésben, ügyelnek gyermekeink egészséges ruházatára. Szükség szerint részt vesznek a mozgásos tevékenységekben, és szükség szerint differenciált segítséget nyújtanak, ügyelnek a balesetek megelőzésére.

Az óvodáskor végére örömet szerez a mozgás minden formája, ezért a gyerekek egészségesebben élnek. Nagymozgásaik és finommozgásaik koordináltakká válnak. Fejlődik az egyensúly-érzékelésük, tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat, a téri relációkat. Keresztmozgásaik és dominanciájuk megfelelően kialakul. Betartják a szabályokat az ügyességi, a sor- és váltóversenyek játszásakor. Biztonságosan használják az eszközöket, odafigyelnek társaikra. Fejlődik az akaratlagos mozgástervezésük, mozgás kivitelezésük. Jól bírják a 30 perces, változatos és folyamatos terhelést, kialakul a megfelelő kondíciójuk.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A vizuális nevelés az óvodai nevelésünk egészét áthatja. A kreatív alkotótevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé gyermekeink számára. Az ábrázoló tevékenységek és a hozzájuk kapcsolódó megfigyelések segítségével formáljuk a gyermekek képzeletét, gazdagítjuk élmény- és fantáziavilágát, fejlesztjük képi látását, finommotoros mozgását, esztétikai érzékét.

A rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, konstruálás, kézimunka, barkácsolás, a műalkotásokkal való ismerkedés során alakítjuk ki az elemi képolvasást, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet. Megismertetjük óvodásainkkal a különféle technikákhoz kapcsolódó eszközök használatát, és biztatjuk őket azok kreatív használatára mindennapjaik során.

Célunk, hogy gyermekeink esztétikai érzékenysége, szép iránti nyitottsága, igényessége kialakuljon, tér-, forma-, és színeképzete gazdagodjon, képi gondolkodása fejlődjön. Megismertetjük velük a népművészet formakincsét, a népi motívumokat. Fontosnak tartjuk, hogy ismerjenek meg és használjanak minél több technikát. Nagy súlyt fektetünk a helyes és biztonságos eszközhasználat

elsajátítására. A gyermekek ruházatának megóvása érdekében festő kötényt, pólót vagy inget használunk.

Lehetővé tesszük, hogy a hozzánk járó gyermekek rajzoljanak ceruzával, krétákkal, fessenek különféle festékekkel eltérő textúrájú felületekre. A mintázáshoz többféle anyagot használhatnak (agyag, sólisztgyurma, plasztilin, papírmásé stb.) A kézműves tevékenységek során természetes alapanyagokkal dolgoznak, (csuhé, gyapjú, fa, termések és termények stb.), szőnek, fonnak, varrnak, létrehozhatnak használati tárgyakat, játék-kiegészítőket. Bátorítjuk óvodásainkat, hogy alkotó tevékenységük közben kreatívan használják fel a környezetükben fellelhető papír, textil és egyéb újrahasznosítható anyagokat.

Kedvező feltételeket teremtünk a gyermeki kreativitás kibontakoztatásához. Arra biztatjuk őket, hogy élményeiket változatos módokon örökítsék meg. Különböző, jó minőségű eszközöket, alkotó légkört és elegendő időt biztosítunk a tevékenységek kipróbálására, az elmélyült alkotásra. Az esztétikai élmények, ünnepek, események megindítják a gyermekek fantáziáját, alkotókedvét, így ezeken keresztül fejlesztjük óvodásaink vizuális megfigyelését, emlékezetét. Alkalmanként „alkotó tevékenységet” végzünk a gyermekek között, így mutatva meg egy-egy bonyolultabb technikai fogást, munkafolyamatot (szövés, hajtogatás, játékjavítás-, készítés, stb.). Ennek során – az egyéni képességeket figyelembe véve – a gyerekeket is bevonjuk kisebb részfeladatok elvégzésébe.

Dadusaink gondoskodnak arról, hogy az eszközök megfelelő állapotban mindig a gyerekek rendelkezésére álljanak. Aktívan részt vesznek a vizuális tevékenységek során adódó feladatokban. A tevékenység után megtisztítják, és helyére teszik a használt eszközöket.

Óvodáskoruk végére gyermekeink helyesen fogják a ceruzát, krétát, az ollót, és egyéb szerszámokat. Ismerik, és helyesen használják a különféle alapanyagokat, technikákat. Szívesen, önállóan is tevékenykednek, és olyan alkotásokat hoznak létre, melyek tükrözik érzelmeiket. A rendelkezésükre álló felületet jól kitöltik, szívesen és differenciáltan rajzolnak embereket és állatokat. Megbecsülik, és őszintén értékelik az önmaguk és mások által készített alkotásokat, szívesen látogatnak kiállításokat, múzeumokat, és ott megfelelően viselkednek.

Verselés, mesélés

A mese, vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat közvetít a gyermekeknek. A mese, a vers szóhasználatával, stílusával a nyelvi nevelés eszköze, a gyermek szóbeli kifejezésének ösztönzője. Élményt nyújt számukra, emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van, belső élményeket, indulatokat közvetít. A mese megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Oldja a szorongásokat, egyben megoldást is kínál egy – egy élethelyzet problémáira.

A versek ritmusukkal, a dramatizálások a mozdulatok és szavak egységével, a mesék a népies nyelvi fordulatokkal nemcsak érzéki, de érzelmi, mozgásos élményeket is nyújtanak, ezért mesélünk, verselünk minden nap változatos formában a magyar nép - és gyermekirodalom anyagából válogatva.

A mese - vers élményfeldolgozásának lehetőségei a bábozás, a dramatizálás, az illusztrálás, melynek során a gyermekek kifejezhetik önmagukat, átélhetik vagy eljátszhatják saját érzéseiket, érzelmeiket, kreatív formában feleleveníthetik irodalmi élményeiket.

Irodalmi nevelésünk célja felkelteni a gyermekek irodalom iránti érdeklődését. Esztétikai élményt nyújtunk az értékes nyelvileg helyes mesékkel, versekkel, történetekkel. Arra törekszünk, hogy gyermekeink pozitív személyiségjegyeit megalapozzuk, közben alkotó, kreatív személyiségüket kibontakoztassuk.

A gyermekek korának megfelelő meséket, verseket választunk ki, hogy szókincsüket, kifejező készségüket folyamatosan bővítsük. Különösen figyelünk a magyar népmesék kellő arányára. Naponta többször, spontán helyzetekben mondókákat, verseket mondogatunk, ismételtetünk. A minden napi meséléssel, verseléssel és a játékos dramatizálással a közös öröm átélésére törekszünk. A nagycsoportosokkal könyvtárlátogatásokat szervezünk, hogy már ebben a korban kialakítsuk az irodalom iránti érdeklődést, a későbbi olvasóvá válást. Példaértékű nyelvi kifejezőmóddal,

mimikáinkkal, gesztusainkkal segítjük a mű megértését a gyermekeink számára, hogy fantáziájuk, képzelő erejük fejlődjön. Az irodalmi nevelésben a nyugodt, biztonságot sugárzó légkör kialakításával a gyermekek érdeklődésének, érzelmi – értelmi nyitottságának fenntartására törekszünk, hogy elősegítsük az átélést, az élmények maradandóságát.

A mesék, versek kiválasztásánál mind a magyar, mind más kultúrák kincseiből válogatunk. Megszeretettjük a gyerekekkel a könyveket. Változatos módon dolgozzuk fel a meséket, verseket, amelyek gyakorlás hatására előadhatóvá válhatnak. A szülők figyelmét is ráirányítjuk a rendszeres mesélés, az élő-szó, a beszélgetés fontosságára.

Egy-egy mesét egy hétig, elalvás előtt mesélünk, hogy minden gyermek számára megalapozzuk az élő szövegre való figyelés képességét, a történet, a szereplők elmélyült megismerését, az azonosulását és a későbbi dramatizálást. Az ismétlés hatására nő a gyerekekben a biztonságérzet, mert tudják, hogy mi következik. A gyerekek érzelmi előre várható sorrendben jelennek meg, így újra és újra élvezik a feszültségeket és a feloldást. A szöveg ismételt hallgatása közben a gyermekek szókincsébe beépülnek a nyelvi kifejezések, fordulatok. A mesét a mindennapokba építettük be, hogy az összes gyermek egyformán részvevője legyen.

Dadusaink szívesen vesznek részt a közös mesekönyv nézegetésben, mesélésben. Érdeklődéssel hallgatják a gyerekek verselését, mesélését, dramatizálását, esetenként egyszerű mondókákkal kísérik gondozói tevékenységüket.

Nagycsoport végére a mindennapos mesélés hatására óvodásaink megismerkednek évente 10 - 20 mesével, tudnak 10 - 20 verset, képesek önállóan mesélni. Kifejlődik bennük a mesehallgatás és verselés iránti igény. Képesek önállóan felidézni meséket, verseket, mondókákat. Megértik a mese lényegét, mondanivalóját. Szívesen találnak ki maguktól is egyszerűbb történeteket, amiket elmesélnek, elbáboznak, mozgással megjelenítenek, dramatizálnak. Szókincsükbe beépültek az irodalmi nyelvi kifejezései, rokon értelmű szavakat, ellentétpárokat használnak, fejlődik erkölcsi ítélőképességük.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„A zene az egyik legősibb kifejezési forma. Az ember már szervezetének működésében, mozgásában is magában hordozza a ritmust. Erre alapozva a gyerekek spontán mozgásaiból, a szervezet belső működésének megfigyeléséből kiindulva, fejleszhető a zenére való szabad mozgás, amely hosszabb-rövidebb improvizációkat eredményez. Ezek természetes módon egyszerre fejlesztik a zenei hallást, ritmusérzéklet, a mozgáskoordinációt a zeneértéshez és élvezetéhez szükséges képességeket. Elősegítik a képzelet szabad szárnyalását, mely komplex zenei átélést biztosít”¹³

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok és a zenélés örömet nyújtanak a gyerekeknek.

A zenei nevelésünk célja, hogy felébresszük a gyerekek zenei érdeklődését, fejlesszük zenei képességüket, zenei emlékezetüket. A zene, a közös éneklés és az énekes játékok formálják a zenei ízlést, az esztétikai fogékonyságot, zenei formaérzéklet, és megalapozzák a zenei műveltséget.

Mi, óvodapedagógusok a nap folyamán a tevékenységeket kísérve sokszor énekelünk, és lehetőséget teremtünk a közös éneklésre. Érzelmi motiváltságot biztosítunk a zene bármilyen kifejezéséhez, mondókázáshoz, körjátékok játszásához. A különböző hangszerek és egyszerű ritmushangszerek használatának megismertetésével, lehetőséget biztosítunk a gyerekeknek az önkifejezésre, az improvizációra és a zenélés élményének átélésére. Számunkra fontos a módszerek és eszközök változatos alkalmazása.

Zenei nevelésünk alapja Forrai Katalin Ének-zene az óvodában című munkája. Figyelmet fordítunk arra, hogy jeles napok alkalmával népzenei együttesek zenéjére táncoljanak a gyerekek. Hangszeres bemutatókat szervezünk, és ismert zenei felvételeket hallgatunk. Nagy hangsúlyt fektetünk a

¹³ Óvodai nevelés Freinet-elemekkel, OKI Budapest, 1997 – 31. oldal

zenehallgatás anyagára. Igényes, 3 - 6 éves gyermekeknek íródott, vagy népzenei és komolyzenei anyagokat használunk. A gyerekek által behozott zenei CD-ket akkor használjuk, ha akusztikusan hangszerelt, igényes alkotások. A zenei anyag megválasztásával figyelembe vesszük a csoportba járó kisebbségi gyermekek zenei kultúráját is, és ennek bemutatására lehetőséget adunk.

A gyermekek zenei nevelésének jellemző területei a ritmusérzék, az éneklési készség, a hallásfejlesztés, a mozgás és térformák, a zenei formaérzék, a zenei alkotókedv, és az ütőhangszerek ismerete.

Ritmusérzékük fejlesztésén belül az egyenletes lüktetés érzékeltetése az elsődleges feladatunk. Ezt játékos mozdulatokkal, testhangszerek segítségével, különböző járásmódokkal, mondókák és dalos játékok segítségével gyakoroltatjuk. Tempó- és ritmusérzéküket játékos formában, tapssal, egyéb hangadási lehetőségekkel, sokféle eszközzel, hangszerrel fejlesztjük.

Hallásfejlesztésük során törekszünk a tiszta éneklésre, az önálló éneklés sikerének megélésére. Játsszunk a halk-hangos, magas-mély ének közti különbségek felismertetésével, az eltérő zörejek megkülönböztetésével. Belső hallásukat, zenei alkotókészségüket változatos módon fejlesztjük.

Mozgáskultúrájuk fejlesztésében a népi dalos gyermekjátékok anyagára támaszkodunk. Az életkor tiszteletben tartásával így egyszerű néptánc elemek épülnek be a gyermekek mozgásanyagába. Igényes dalos játékok választásával a népi játékokban megőrzött hagyományos mozdulatok erősítik a közös játék örömet.

Dajkáink rendben tartják a zenei és népi játékokhoz szükséges kellékeket, szükség esetén bekapcsolódnak a közös zenei tevékenységekbe és játékokba.

Óvodánkban az iskolába készülő gyerekek élvezettel mondókáznak, játszanak énekes játékokat, képesek pentatonban dalokat tisztán, érthetően, gátlások nélkül önállóan énekelni. Ismernek, és önállóan föl tudnak idézni több dalos játékot, mondókát. Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát, tartják a tempót, biztonsággal használják a ritmushangszereket. Jól megkülönböztetik a zenei fogalompárokat. Tudnak ritmust, mozgást, dallamot improvizálni. Kedvvel, esztétikusan végeznek egyszerű, játékos táncmozdulatokat.

Az iskolaérettségről

„A fizikai, testi változások a legszembetűnőbb jelei az iskolaérettségnek, melyek ebben az életkorban radikálisan jelentkeznek a gyerekeknél:

A test arányai megváltoznak, s ennek következtében a gyerek fizikai képességei is. Nem csupán a nagy, aktív mozgásokban jelennek meg új elemek, mint például az, hogy tud szökdecselni, fél lábon ugrálni, labdát dobni és elkapni, masírozni, hanem a legaprólékosabb mozgásokban is finomodik az ügyessége, tud már csomót és masnit kötni, gombolni, varrni.

A szociális viselkedésben is fejlődés tapasztalható:

A gyerek belső világa erősebb lesz a külsőhöz képest. A játéka céltudatos és tervezett, a tárgyakhoz való kapcsolódása megváltozik, konkrét célokra inkább a speciálisan erre készített eszközök megfelelőek számára.

A barátságai már hosszabb ideig tartanak, elfogadott tagja az egész csoportnak. Arra is van már érzéke, önuralma, hogy a másinak szót fogadjon, ajánlott tevékenységbe is be tud kapcsolódni. A gyerek belső egyensúlya engedi, hogy a különböző helyzetekhez alkalmazkodjon. Képes arra, hogy utasításokat hajtson végre, kötelességeket vállaljon, melyeknek teljesítése örömet szerez neki és önbizalmát növeli.

Alkotó tevékenységeiben is megfigyelhetjük az érettség jeleit:

Rajzában törekszik a tudatos komponálásra, figyelme a vonalról felületre, a színekre helyeződik át, részletesebben kidolgozott emberformát rajzol, rajzaiban megtalálható a szimmetria.

Érzelmi élete is sokkal összetettebbé válik:

Szereti elmesélni álmait, szeret sugdolózni, titkot tartani; mindez azt mutatja, hogy kezd különbséget tenni a külső és a belső világ között, a kívánság és a valóság között. Érzelmeit jobban kezeli, kevésbé adja át magát viharos érzéseknek, nyugodtabbá, kiegyensúlyozottabbá válik. Vágyik arra, hogy a felnőttben követendő és követhető tekintélyt lásson, akit szeretetből megajándékozhat bizalmával.

Gondolkodásában is új tartalmak jelennek meg:

Az iskolaérett gyerek képes igazi kérdéseket feltenni, 10-15 percig koncentrálni szabadon vállalt munkájára, valamilyen feladatra, tárgyra, összefüggésekben gondolkodni, valamint pontosan megmagyarázni, folyamatosan tisztán beszélni. A gyerekekben kialakul az ok-okozati gondolkodás, helyesen használja a múlt időt, emlékezete tudatossá válik. Mindezek képessé teszik őt arra, hogy a későbbiekben új gondolati struktúrákat fogadjon be. Most már várja az iskoláskor tanulási formáit.”¹⁴

Gyermekvédelem, és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az óvodánkban

Az ENSZ közgyűlés által elfogadott "Egyezmény a gyermekek jogairól", a Köznevelési Törvény, és a Gyermekvédelmi Törvény alapján biztosítjuk minden óvodánkba járó gyermek számára a jogot a megfelelő életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi a kellő testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését.

Hátrányos helyzetű az a gyermek, akit különböző tényezők gátolnak abban, hogy adottságaihoz mértén fejlődhesen, hogy alapvető szükségleteit kielégíthesse a társadalomban élő többséghez hasonlóan.

Hátrányos helyzetet előidéző okok lehetnek:

- anyagi jellegű - család alacsony jövedelme, munkanélküliség, rossz, egészségtelen lakáskörülmények, napi megélhetési, ruházkodási gondok,
- egészségügyi jellegű, - tartós vagy gyakori betegség, krónikus betegség a családban, egészségtelen életmód,
- szociális jellegű, család szerkezetéből adódó nehézségek, szocializációt akadályozó tényezők, etnikai problémák, beilleszkedési nehézségek, tanulási nehézségek, deviancia a családban,
- alacsony iskolai végzettség a szülőknél.

Megismerjük a hátrányos helyzetben élő gyermekek környezetét, helyzetükhöz mértén segítünk, hogy azt mérsékeljük, megszüntessük, a hátrányos helyzetből adódó hiányosságokat pótoljuk, korrigáljuk, és segítjük a családi nevelést.

A gyermekvédelmi felelős feltárja a hátrányos helyzetet felidéző okokat, és informálja a szülőket az elérhető támogatásokról (nevelési segély, étkezési támogatás, fejlesztési lehetőségek). Az óvodapedagógus, a gyermekvédelmi felelős, a pszichológus szükség esetén életviteli tanácsokat ad a szülőknek. Segítséget nyújtunk a gyermekek és a szülők körében az egészséges életmódra való nevelésben (drogmegelőzés, helyes táplálkozás, mozgási lehetőség biztosítása, közös programok szervezése). A gyermeket hangsúlyosabb érzelmi odafordulással segítjük a család szerkezetében történt változás esetén (válás, halálozás, családból való kiemelés, örökbefogadás). A gyermek csoportba való beilleszkedését elfogadó, példamutató magatartással könnyítjük meg. Segítséget nyújtunk abban, hogy intenzív élményekkel pótoljuk a hátrányos környezetből érkező gyerekek hátrányait.

Ha szükséges, a gyermekvédelmi felelős felveszi a kapcsolatot a családdal, a Gyermekjóléti Szolgálattal, Családsegítő Szolgálattal, a Gyámhivatallal, a gyermek szüleit segíti információkkal a veszélyeztetettség megszüntetésének lehetőségeiről, figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését. Igénybe veszi a megfelelő szakember segítségét (család gondozó, orvos, pszichológus, pszichiáter, fejlesztő vagy gyógypedagógus). Megteszi szükség esetén a megfelelő intézkedéseket (pénzbeli támogatások, természetbeni segítség, hatósági intézkedésre jelzés). Eközben biztosítjuk a gyermekek számára az óvodában tartózkodás idejére a nyugodt, érzelmekben gazdag, biztonságos környezetet, az elfogadó szeretetteljes légkört. Az óvoda valamennyi dolgozója a veszélyeztetett gyermek körülményeiről tudomására jutott adatokat diszkréten, a személyiségi jogok figyelembevételével kezeli.

Sérült az a gyermek, akinél valamilyen biológiai működés zavara áll fenn, akinél időszakos vagy maradandó anatómiai, élettani, pszichés veszteség, rendellenesség tapasztalható. Fogyatékkal élő az a gyermek, akinél a normális szenzoros, motoros vagy mentális funkciókhoz szükséges képességekben

¹⁴ A Waldorf-óvodapedagógiai program, OKI Budapest, 1997 – 15. oldal

részleges vagy teljes átmeneti vagy végleges hiány tapasztalható. Akadályozott az a gyermek, akinél a károsodásból, fogyatékoságból eredően szociális hátrány jön létre, mely akadályozza abban, hogy betöltse korának, nemének, kulturális körülményeinek megfelelő normális mindennapi szerepét.

Az óvodai nevelés országos alapprogramja lehetőséget ad a különleges gondozási, nevelési igény kielégítésére, a gyermek életkori sajátosságainak, fogyatékosága által okozott sajátos szükségleteinek megfelelő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazására. A lakóhely szerint óvodánkba tartozó sérült gyermekek közösségbe való integrálását vállaljuk, ha a gyermek alkalmas erre, és a megfelelő feltételeket biztosítani tudjuk speciális szükségleteinek kielégítésére.

Óvodánkban a sérült, fogyatékkal élő, és akadályozott gyermek nevelésekor a toleráns, elfogadó, szeretetteljes légkört biztosítjuk, hogy kortársaik között azonos eséllyel, egyenlő partnerként nevelkedjenek, egyéni szükségleteiknek megfelelően, a megfelelő segítségnyújtással, saját képességeikhez mértén optimálisan fejlődjenek.

Sérült, fogyatékos és akadályozott gyermekek nevelésében feladatunk, hogy az óvodában kialakuljon a megfelelő elfogadó, befogadó légkör, mely érzelmi biztonságot nyújt.

Az óvodai felvétel előtt megismerjük a gyermeket és családját, a szakértői vizsgálat diagnózisát, az arra épülő fejlesztési javaslatokat, a szülők igényét, és elvárásait az óvodai neveléssel kapcsolatban. Óvodánk biztosítja az egész napos tevékenységekhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket, sérülésspecifikusság szerint. Pedagógusaink kialakítják a dolgozók, a szülők és gyermekek körében elfogadó, segítő környezetet, mely egyenlő esélyekre ad lehetőséget. Figyelembe vesszük a gyermek sérülésének, személyiségének megfelelő terhelési lehetőségeket. Felvesszük a kapcsolatot azokkal a személyekkel, akik a gyermekkel az óvodán kívül foglalkoznak, az egyéb fejlesztések során. Kialakítjuk a gyermekben a sérülés arányában az alkalmazkodó képességet, akaraterőt, önállóságra való törekvést, együttműködési képességet, hogy tudatosan építsen a kevésbé sérült funkciók differenciált fejlesztésére, bővítsen a kompenzációs lehetőségeket. Segítjük a gyermeket, hogy baráti kapcsolatokat, társas kapcsolatokat tudjon kiépíteni, ne kerüljön peremhelyzetbe a csoportban.

Vállaljuk a kerületben élő kiemelt figyelmet igénylő gyermekek közösségbe való integrálását, ha a gyermek alkalmas erre, és a megfelelő feltételeket biztosítani tudjuk speciális szükségleteinek kielégítésére. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésekor toleráns, elfogadó, szeretetteljes légkört biztosítunk, hogy kortársaik között azonos eséllyel, egyenlő partnerként nevelkedjenek. Így a közösségbe integrálható gyerekek egyéni szükségleteiknek megfelelő segítségnyújtással, saját képességeikhez mértén optimálisan fejlődhetnek.

Hisszük, hogy az integráció által mind az óvodapedagógusok, az óvodába járó gyermekek és családjaik is gazdagodnak. Az egymás iránti tolerancia kialakításának páratlan lehetősége a másság közvetlen megtapasztalása már a korai életkorban. Az integráló környezetben a gyerekek megélik, hogy különböző adottságokkal és képességekkel születve tudunk együtt élni, és lehetünk egyenlők.

Az óvodába **jelentkező** sérült gyermekekkel a felvétel előtt megismerkedünk (először óvodavezető, fejlesztő szakemberek, majd a leendő óvónők). A találkozás során alkalmat biztosítunk arra, hogy a család is kérdezhessen, láthassa az óvodánk által nyújtott lehetőségeket. Az ismerkedés alatt fontos tisztáznunk, hogy a gyermek számára megfelelő-e az általunk biztosított integráció (fejlesztések száma, formája), illetve megbeszéljük, hogy milyen egyéb fejlesztésekre van szükség és lehetőség máshol.

Lényeges kérdés, hogy melyik csoportba tudjuk elhelyezni a gyermeket. Fontos szempont, hogy találjunk olyan óvónőt, aki személyes kapcsolatot tud kialakítani a gyermekkel, és elfogadó, biztonságos légkört teremt a csoportban a kiemelt figyelmet igénylő gyermek számára. Pedagógusaink mintát adnak az elfogadásban és segítségnyújtásban.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek **beszoktatására** vonatkozólag minden esetben külön egyeztetünk a családdal. Olyan megoldást keresünk, amely elfogadható a család számára, és az óvodai élet fokozatos megszokására ad lehetőséget a gyermeknek, emellett a csoportnak és az óvónőknek is ismerkedési időt biztosít. Az óvodában töltött időt átbeszéljük, mert ez is fokozatosan növelhető, hogy a gyermek és a csoport igényeihez maximálisan alkalmazkodni tudjunk.

Csak olyan kiemelt figyelmet igénylő gyermeket tudunk fölvenni, akinek van a szakértői bizottságtól szakértői véleménye, amely integrációt javasol, és emellett kijelöli intézményünket.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek megsegítésének formái óvodai gyakorlatunkban:

- Csoportba való beilleszkedés segítése, a csoport életébe való bekapcsolódás megkönnyítése, közös tevékenységekben való részvétel megsegítése, egész óvodánknak közös programjain való segítségnyújtás.
- Egyéni fejlesztés, képességfejlesztés az erre kialakított szobákban, ahol egyéni odafigyelést, személyre szabott terápiát kap a gyermek.
- A mozgásfejlesztés folyamatos biztosítása is, ha a gyermek állapota ezt kívánja, ha ezt találjuk a fejlesztés leghatékonyabb módjának, akár a fejlesztő szobában, akár a tornaszobában.
- Logopédia, ha a szakértői véleményben külön említés van a beszéd, kommunikáció logopédus általi fejlesztésére, akkor a Szellő utcai EGYMI munkatársai közül egy utazó gyógypedagógus heti rendszerességgel ellátja ezt a feladatot. Általában heti egy-két alkalom logopédiai és heti két alkalom egyéb fejlesztést tudunk biztosítani óvodán belül egy-egy kiemelt figyelmet igénylő gyermek számára.
- Szülőkkal, óvónőkkel való konzultáció: a közös elvek megfogalmazása és az együttműködés kialakítása érdekében, illetve folyamatos kapcsolattartás a mindennapi események átadására.

A gyermekekkel folytatott fejlesztő tevékenységről a törvényben meghatározott módon dokumentációt készítünk.

Óvodánk kapcsolatai

„A szülőnek joga van elvárni, hogy gyermekét bármiféle megkülönböztetés (nemi, faji, etnikai, vallási, gazdasági) nélkül neveljék. Elsőbbséget kell élvezni gyermeke nevelésében és ehhez a nevelési intézményektől minden segítséget meg kell, hogy kapjon. Éreznie és tudnia kell, hogy gyermeke fejlesztése és képességeinek kibontakoztatása teljes mértékben egyéni sajátosságainak figyelembevételével történik. Biztosnak kell lennie abban, hogy a gyermeke nevelésével kapcsolatos kérdéseire igaz és koherens válaszokat kap. Ki kell alakítani azokat a kapcsolattartási formákat, melyek segítik, hogy bekapcsolódhasson az intézmény életébe, és ötleteivel alakíthassa azt. Lehetőséget kell biztosítani számára ahhoz, hogy családban folyó neveléshez legközelebb álló intézményi alternatívát választhassa.

A szülőnek minden segítséget meg kell kapnia tőlünk, pedagógusoktól, ahhoz, hogy a gyerekeit lehetőségeihez képest a legjobb fizikai és pszichikai környezetben nevelhesse.”¹⁵

Leendő **óvodásaink szülei** májusban, egy tájékoztatón, és az óvodai előjegyzés hetében betekintést nyerhetnek óvodánk életébe. A nyár végén az óvónők családlátogatáson ismerkednek meg a gyermekekkel és a szülőikkel. Év közben lehetőséget biztosítunk arra, hogy előre megbeszélt időben, a „Csendóra” keretében gyermekeikkel kapcsolatos kérdéseiket, gondolataikat elmondják. Ilyenkor igyekszünk minél jobban megérteni, elfogadni azokat az információkat, amelyeket megosztanak velünk. A gyermek fejlődéséről évente, januárban, szóbeli tájékoztatást adunk. Az óvodai élet eseményeiről, a csoport egészét érintő kérdésekről a két szülői értekezleten tájékoztatunk, és számolunk be. Néhány kiemelt programunk nyitott a családok számára. Számítunk a szülők segítségére óvodánk programjainak lebonyolításában. Az édesanyákat egy közösen eltöltött délelőtti keretében köszöntjük, az apákat egy őszi délután, játékos vetélkedő formájában ünnepeljük. Nagyobb ünnepeinkre visszavárjuk régi óvodásainkat. Az iskolába menő nagycsoportosoktól és szüleiktől mesejátékkal búcsúzunk. Az épület és a kert őszi - tavaszi karbantartására időnként, szükség szerint segítséget kérünk és kapunk a családoktól. A csoport életébe kirándulások, rendezvények, projektek, videó felvételek készítésére egy-egy szülőt felkérünk, meghívunk.

A **lakótelep bölcsődéjével** kölcsönösen információkkal, eszközökkel támogatjuk egymást. Az óvodai egyeztetést követően a felvételekről egyeztetést tartunk. Rendszeresen látogatjuk egymást szakmai tapasztalatcsere céljából.

¹⁵ Óvodai nevelés Freinet-elemekkel, OKI Budapest, 1997 – 10. oldal

A **kerületi óvodákkal** folyamatos kapcsolatot tartunk szakmai napok, kirándulások, munkaközösségek programjai során, szakmai anyagainkat megosztjuk, összehasonlítjuk, közösen pályázatokat írunk. A főváros egyéb kerületeiben is bemutatókon veszünk részt, óvodaközi, fővárosi és országos konferenciákat látogatunk.

A kerületi **iskoláknak**, különösen a szomszédságunkban lévő Aquincum Általános Iskolának lehetőséget biztosítunk óvodai programjaink megismerésére. Egymás rendezvényeit látogatjuk, szakmai konzultációkat tartunk. Volt óvodásainkat figyelemmel kísérjük, különös tekintettel a veszélyeztetett gyermekekre. Szívesen megosztjuk tapasztalatainkat a hozzánk járt gyermekekről tanítójukkal.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében kapcsolatot tartunk az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel és intézményekkel.

- Ha szükséges, a gyerekeket beutaljuk beiskolázás előtt iskolaérettségi vizsgálatra, vagy egyéb probléma esetén szakvéleményt vagy terápiát kérünk.
- Igénybe vesszük az utazó logopédust és gyógypedagógust, szükség szerint konzultációt tartunk egy-egy gyermek fejlesztésével, beiskolázásával kapcsolatban.

Kapcsolatot tartunk a **Klebelsberg Intézményfenntartó központ 3. tankerületi** egységeivel.

Kapcsolatot tartunk a kerületi **Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ** területi koordinátorával. Rajta keresztül, és írásban is jelezzük a veszélyeztetett gyermekekkel kapcsolatos problémákat, szükség esetén a gyermekelhelyezésben is kérjük intézkedésüket. Igénybe vesszük segítségüket és tanácsadásukat, részt veszünk értekezleteiken.

Szükség esetén konzultálunk az óvoda **gyermekorvosával**, a gyermek fogorvossal, a területi gondozónókkal, és dolgozóink egészségének védelmében az üzemorvossal.

Kulturális kapcsolatot ápolunk a lakótelepi **Platán Könyvtárral**, melyet évente többször látogatunk, pályázataikon partnerként együttműködünk. Múzeumlátogatásokat, állatkerti sétákat szervezünk a gyerekeknek a kerület és a főváros területén. Óvodánkba időnként ellátogat néhány magas művészi értéket közvetítő előadó.

Óvodánk folyamatosan kapcsolatot tart **Óbuda Békásmegyér Önkormányzatának** Oktatási Osztályával, Oktatási és Sportbizottságával, és egyéb szervezeti egységeivel.

Különböző **egyetemek és főiskolák** felkérésére óvodai gyakorlatra hallgatókat fogadunk, esetenként konferenciáikon veszünk részt.

„Az intézmények egymásra épülnek, de Montessorival együtt - az általános felfogással ellentétben - valljuk, a gyermekintézményeknek az a feladatuk, hogy mindent megtegyenek a gyermekek egészséges fejlődése érdekében, nem pedig az, hogy a következő intézmény követelményeire felkészítsék a gyermekeket. A ráépülő intézménynek pedig a gyermek belépésekor meg kell ismernie minden egyes gyermek adottságait, fejlettségi szintjét, személyiségének sajátosságait és abból kell kiindulni egyéni nevelési feladatainak meghatározásában.”¹⁶

¹⁶ Magyarországi Montessori Program, OKI Budapest, 1997 – 50. oldal

Jegyzetek

Hétköznapi varázslatok

Óvodai nevelés *Freinet*-elemekkel

OKI Budapest, 1997

Magyarországi *Montessori* Program

OKI Budapest, 1997

A *Waldorf*-óvodapedagógiai program

OKI Budapest, 1997

1. Ókori bölcsesség
2. Montessori 6. oldal
3. Fulghum 8. oldal
4. Waldorf 10. oldal
5. Waldorf 8. oldal
6. Waldorf 16. oldal
7. Montessori 26. oldal
8. Waldorf 21. oldal
9. Freinet 41. oldal
10. Freinet 41. oldal
11. Freinet 43. oldal
12. Montessori 34. oldal
13. Freinet 31. oldal
14. Waldorf 15. oldal
15. Freinet 10. oldal
16. Montessori 50. oldal